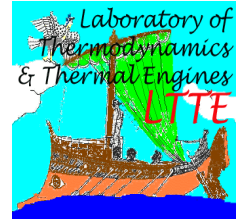

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

Λ. Αθηνών - Πεδίον Αρεως, 383 34 ΒΟΛΟΣ

<http://www.mie.uth.gr/labs/ltte/info.htm>

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ: ΘΕΡΜΟΔΥΝΑΜΙΚΗΣ & ΘΕΡΜΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ
Διευθυντής: Καθηγητής Α.Μ. Σταματέλλος

Το πραγματικό κόστος της δωρεάν σίτισης στα ΑΕΙ:

Ανάλυση Ηλεκτρονικών Καταγραφών Σίτισης Φοιτητών στο
Εστιατόριο της Φοιτητικής Λέσχης Βόλου

Προτάσεις για βελτιώσεις στις συμβάσεις σίτισης

ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ:

Ολυμπία Ζώγου

Τάσος Σταματέλλος

(Με εντολή της Συγκλήτου αρ.115/ 28-08-2013

Πρύτανης: Καθηγητής Ιωάννης Ε. Μεσσήνης)

Βόλος Αύγουστος 2014

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα μελέτη γίνεται ανάλυση των αποτελεσμάτων των ηλεκτρονικών καταγραφών γευμάτων των φοιτητών μας στο εστιατόριο της Φοιτητικής Λέσχης Βόλου (2ας Νοεμβρίου), για το διάστημα 2.9.2013 - 20.1.2014 (126 ημέρες σίτισης συνολικά).

Η ανάλυση μας δίνει χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με την καθημερινή λειτουργία του εστιατορίου της Φοιτητικής Λέσχης Βόλου στο υπό μελέτη διάστημα, το πραγματικό κόστος της κάθε μερίδας που καταναλώθηκε από τους φοιτητές - κατόχους κάρτας δωρεάν σίτισης, καθώς και με τον τρόπο και συχνότητα που αξιοποιούν οι φοιτητές μας την κάρτα σίτισης που τους χορηγείται.

Με βάση τα συμπεράσματα της μελέτης, προκύπτει τεκμηριωμένα ότι ο επικρατήσας τα τελευταία χρόνια τρόπος προκήρυξης και κατάρτισης των συμβάσεων σίτισης με τους ιδιώτες εργολάβους δεν διασφαλίζει την βέλτιστη αξιοποίηση των σημαντικών κονδυλίων που διατίθενται ετησίως από το ΥΠΕΠΘ. Προτείνονται δε εναλλακτικοί τρόποι κατάρτισης των συμβάσεων.

ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Ευχαριστίες οφείλονται στον κ. Δημήτρη Τσάχαλη, Διπλ. Ηλεκτρολόγο Μηχανικό & Μηχανικό Η/Υ, στέλεχος της Διεύθυνσης Μηχανοργάνωσης, ο οποίος επιμελήθηκε την εφαρμογή λογισμικού σκανναρίσματος των ταυτοτήτων και τη δομή της οικείας βάσης δεδομένων.

Επίσης, στους αρμόδιους Διευθυντές κ.κ. Παναγιώτη Αλεξανδρόπουλο (Φοιτητικής Μέριμνας) και Μάκη Τσαμασιώτη, (Μηχανοργάνωσης), για την ευγενή συνεργασία τους με παροχή πληροφοριών και ιδεών.

Τέλος, στους αρμόδιους Αναπληρωτές Πρύτανη Φοιτητικής Μέριμνας κ. Δημήτρη Βαφείδη, Οικονομικού Προγραμματισμού κ. Βύρωνα Κοτζαμάνη, Οργάνωσης και Λειτουργίας των Διοικητικών Υπηρεσιών κ. Νίκο Δαναλάτο, καθώς και στον Πρύτανη καθηγητή κ. Ιωάννη Μεσσήνη, για την παραγωγική συνεργασία, τις χρήσιμες συζητήσεις και ανάδραση επί του αντικειμένου.

Είναι ευπρόσδεκτες οι οποιοσδήποτε παρατηρήσεις, διορθώσεις και ιδέες προερχόμενες από φοιτητές μας, συναδέλφους και στελέχη της διοίκησης του Π.Θ., στην ηλεκτρονική διεύθυνση: olyz@uth.gr

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	2
ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ.....	2
1. Εισαγωγή.....	4
2. Διατύπωση του προβλήματος.....	5
3. Αποτελέσματα καταγραφών.....	7
3.1 Αριθμός Φοιτητικών Ταυτοτήτων που πέρασαν από το εστιατόριο της Φ.Λ. Βόλου7	
3.2 Αριθμός καταναλωθέντων γευμάτων ανά ημέρα.....	7
3.3 Εκτίμηση της πραγματικής δαπάνης ανά γεύμα.....	8
3.4 Συχνότητα σίτισης των φοιτητών μας στο εστιατόριο.....	11
4. Περαιτέρω επεξεργασία αποτελεσμάτων καταγραφών.....	14
5. Εξέλιξη του νομοθετικού πλαισίου για τη δωρεάν σίτιση.....	19
6. Σημαντικές επισημάνσεις.....	23
7. Συμπεράσματα.....	26

1. Εισαγωγή

Οι νέες Πρυτανικές Αρχές του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας που ανέλαβαν καθήκοντα από το Μάρτιο 2013 (Πρύτανης: Καθηγητής Ιωάννης Ε. Μεσσήνης), έδωσαν ιδιαίτερο βάρος στην μελέτη των πραγματικών, αλλά και των συμβατικών συνθηκών σίτισης των φοιτητών μας, με στόχο την εξεύρεση λύσεων βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών σίτισης, στους φοιτητές που την έχουν πραγματικά ανάγκη¹, και χωρίς ανεξέλεγκτη και αδικαιολόγητη αύξηση της σχετικής δαπάνης.

Και αυτό παρά το γεγονός ότι το κονδύλιο της σίτισης δεν συνυπολογίζεται στον τακτικό προϋπολογισμό του Πανεπιστημίου, αλλά καταβάλλεται απ' ευθείας από το Υπουργείο Παιδείας (ΚΑΕ 2425) και επομένως, η εξοικονόμηση κονδυλίων από τη σίτιση ενός Δημόσιου Πανεπιστημίου στην Ελλάδα, δεν συνεπάγεται και τη δυνατότητα αξιοποίησης των εξοικονομούμενων ποσών για άλλες δαπάνες του προϋπολογισμού του Ιδρύματος.

Γενικότερα το θέμα της σίτισης, εξαιτίας της σημασίας του για την ποιότητα ζωής των φοιτητών μας, και μάλιστα των ασθενέστερων οικονομικά, έχει εξελιχθεί διαχρονικά σε θέμα «ταμπού», με συνέπεια να δυσχεραίνεται ο χειρισμός του από τις εκάστοτε διοικήσεις, υπό την πίεση εποχιακών κινητοποιήσεων και διαμαρτυριών φοιτητών, πολλοί από τους οποίους, όπως αποδεικνύεται, δεν έχουν σαφή εικόνα της πραγματικής κατάστασης. Το ίδιο όμως συμβαίνει και με τα περισσότερα μέλη ΔΕΠ, αλλά και μέλη του προσωπικού των ΑΕΙ, τα οποία δεν κάνουν σχεδόν καθόλου χρήση των υπηρεσιών σίτισης των φοιτητικών λέσχων, παρόλο που τους προσφέρονται σε πολύ χαμηλές τιμές.

Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, αφού ασχολήθηκε ενδελεχώς με το ζήτημα ήδη από την άνοιξη του 2013 σε διαδοχικές συνεδριάσεις της, τελικά θεσμοθέτησε τον Αύγουστο 2013, μεταξύ άλλων και την ηλεκτρονική καταγραφή παρουσιών των φοιτητών στο εστιατόριο της Φοιτητικής Λέσχης Βόλου, προκειμένου να συλλεγούν – για πρώτη φορά - αξιόπιστα στοιχεία σχετικά με τη συχνότητα παρουσίας των φοιτητών μας στη λέσχη και το πραγματικό κόστος της σίτισης.

Στην παρούσα τεχνική έκθεση συνοψίζονται τα ευρήματα από τη μελέτη των ηλεκτρονικών καταγραφών που έγιναν με ευθύνη της Διεύθυνσης Μηχανοργάνωσης και της Διεύθυνσης Φοιτητικής Μέριμνας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στο διάστημα 2.9.2013 - 19.3.2014.

---

¹ ΦΕΚ Β 1965/ 18-6-2012: Καθορισμός όρων, προϋποθέσεων και διαδικασίας για την παροχή δωρεάν σίτισης στους φοιτητές των Α.Ε.Ι.: Κ.Υ.Α. Αρ. Φ5/68535/Β3 Υπουργών Οικονομικών και Παιδείας.

2. Διατύπωση του προβλήματος

Αποτελεί κοινό τόπο μεταξύ των φοιτητών δημοσίων Πανεπιστημίων σε όλη την Ελλάδα, ότι η ποιότητα της σίτισης που παρέχεται πλέον παντού από ιδιώτες επιχειρηματίες, απέχει πολύ από το να είναι ικανοποιητική. Οι φοιτητές γενικά πιστεύουν ότι αυτό οφείλεται στα πολύ χαμηλά ποσά που δαπανώνται από το Κράτος για τη σίτισή τους. Η πεποίθηση αυτή ενισχύεται από πληροφορίες που κυκλοφορούν σχετικά με το χαμηλό συμβατικό ενδεικτικό κόστος του ημερήσιου σιτηρεσίου: $1.80 \text{ €}^2 + 23\% \text{ Φ.Π.Α.}$ για πρωινό, μεσημεριανό και βραδινό.

Όμως η δωρεάν σίτιση όπως γίνεται σήμερα στα Ελληνικά Πανεπιστήμια, παρουσιάζει σημαντικές ιδιαιτερότητες όσον αφορά τις προτιμήσεις των φοιτητών μας και την στοχαστικότητα των επισκέψεών τους στα εστιατόρια, αλλά και τοπικές ιδιαιτερότητες στα κατά τόπους ΑΕΙ, οι οποίες δεν έχουν μελετηθεί επαρκώς, με συνέπεια να υπάρχει στρεβλή εικόνα τόσο στις Διοικήσεις τους όσο και στο ΥΠΕΠΘ.

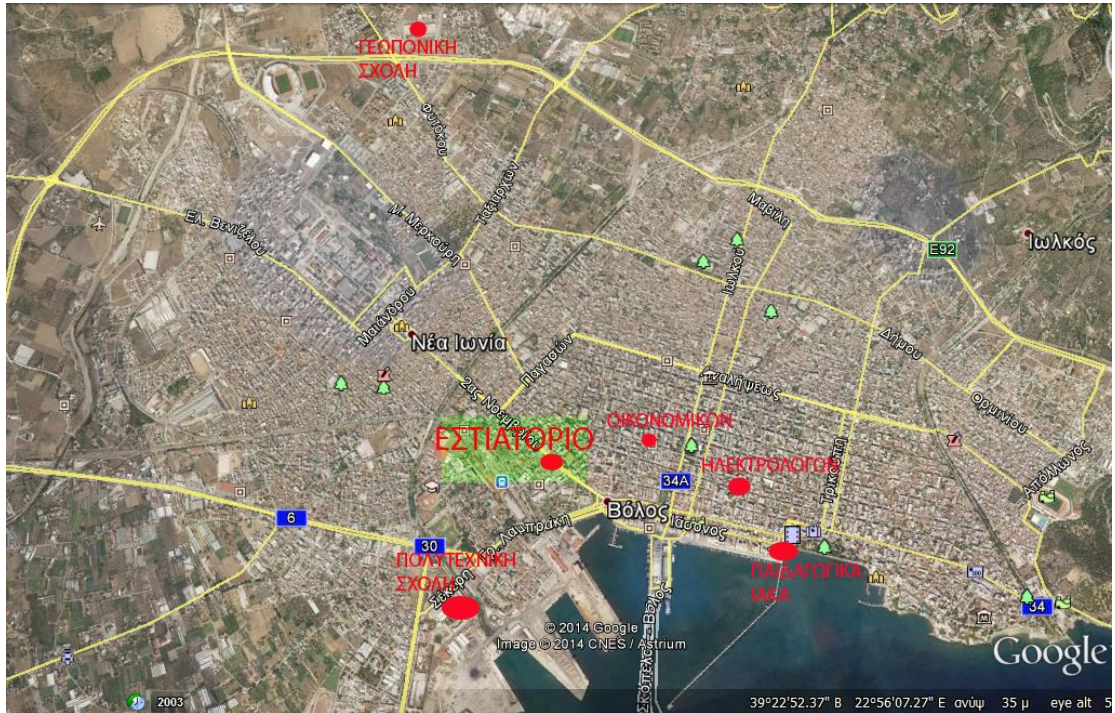
Ο στόχος της συγκεκριμένης μελέτης είναι να φωτίσει κάποιες σημαντικές όψεις της δωρεάν σίτισης των φοιτητών μας, να αναδείξει το πραγματικό κόστος της σίτισης στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, το οποίο έχει την ιδιαιτερότητα της διασποράς σε 5 πόλεις αλλά και σημαντικής διασποράς των εγκαταστάσεών του εντός της πόλης του Βόλου, και να προτείνει μέτρα βελτίωσης της ποιότητας, με καλύτερη αξιοποίηση των διαθέσιμων κονδυλίων της σίτισης.

Η μελέτη περιορίζεται στην κίνηση του εστιατορίου της Φοιτητικής Λέσχης Βόλου (2ας Νοεμβρίου), όπου εντοπίζεται και ο μεγαλύτερος πληθυσμός σιτιζόμενων φοιτητών, οι οποίοι ανήκουν στα 12 από τα συνολικά 18 Τμήματα του Π.Θ. Στον Πίνακα 1 φαίνονται τα Τμήματα που σιτίζονται στο εστιατόριο της 2ας Νοεμβρίου, με τις αποστάσεις των εγκαταστάσεων κάθε Τμήματος από το εστιατόριο.

Πίνακας 1 Τμήματα που σιτίζονται στο εστιατόριο της 2ας Νοεμβρίου (Τα 2 Τμήματα της Γεωπονικής μπορούν να σιτίζονται το μεσημέρι και στο Φυτόκο)

Τμήμα	Δύναμη ενεργών πρωτοετών 2013/ βάση δεδομένων	Δύναμη δωρεάν σιτιζόμενων (κάτοχοι κάρτας)	Απόσταση Τμήματος από εστιατόριο (km)
Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	143	120	1.2
Μηχανολόγων Μηχανικών	142	148	1.2
Πολιτικών Μηχανικών	116	154	1.2
Μηχανικών Χωροταξίας (ΤΜΧΠΑ)	110	102	1.2
Ηλεκτρολόγων Μηχ. & Μηχ. Η/Υ	169	293	1.1
Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπ.	183	254	1.3
Παιδαγωγικό Προσχολικής Εκπ.	171	156	1.3
Παιδαγωγικό Ειδικής Αγωγής	149	269	1.3
ΙΑΚΑ	136	124	1.3
Οικονομικών Επιστημών	230	269	0.6
Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής*	123	117	3.0
Γεωπονίας Ιχθυολογίας & Υ.Π.*	135	91	3.0

² ΦΕΚ 836/30-5-2007 ΚΥΑ Φ5/68535/Β3 ΥΠΕΠΘ και Οικονομίας –Οικονομικών

Σχήμα 1 Θέσεις των χώρων διδασκαλίας κάθε Τμήματος σε σχέση με τη θέση του εστιατορίου της Φοιτητικής Λέσχης Βόλου (2ας Νοεμβρίου).

Στο Σχήμα 1 φαίνονται οι θέσεις των 12 Τμημάτων πάνω στο χάρτη του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Βόλου – Ν. Ιωνίας. Στο χάρτη αυτόν έχουν μετρηθεί και οι αποστάσεις που θα πρέπει να διανύσει ο φοιτητής κάθε Τμήματος, με τα πόδια ή με κάποιο μεταφορικό μέσο, για να φτάσει από την αίθουσα διδασκαλίας του στο εστιατόριο της Φοιτητικής Λέσχης (οι αποστάσεις φαίνονται στον Πίνακα 1).

3. Αποτελέσματα καταγραφών

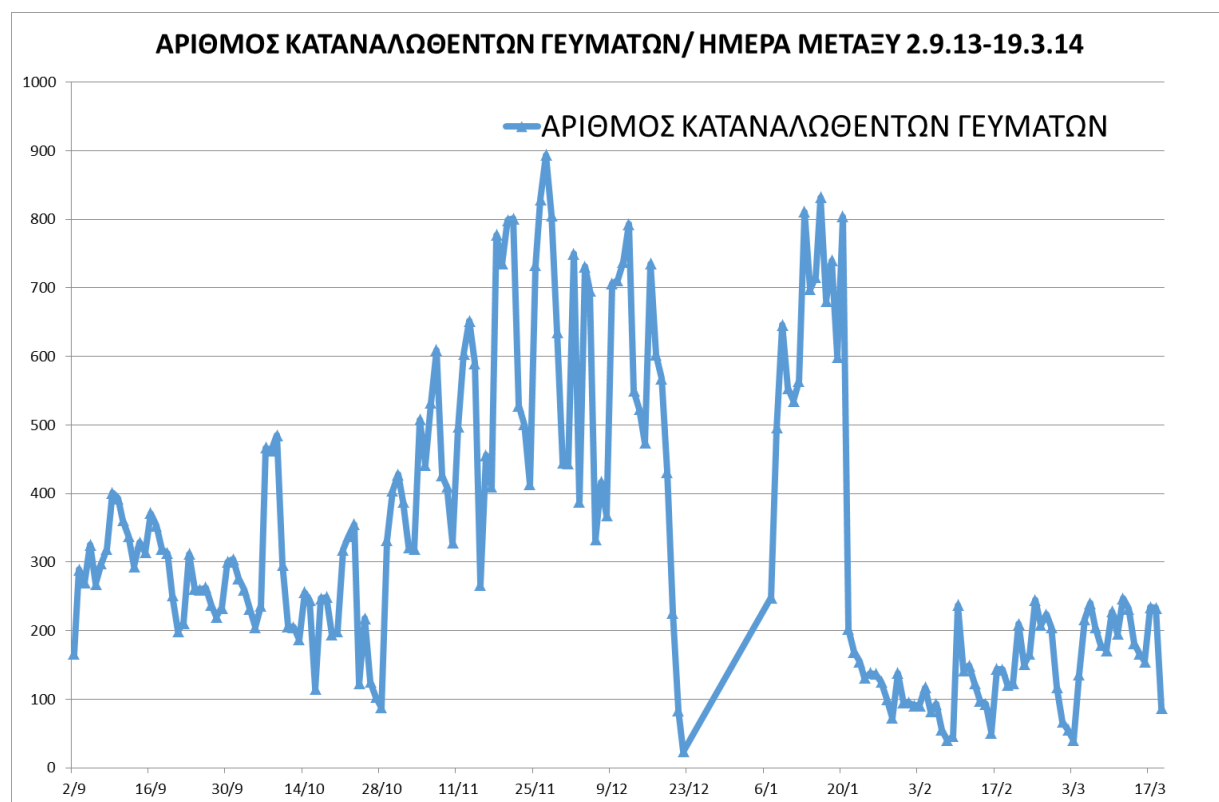
Η ηλεκτρονική καταγραφή υλοποιήθηκε με ένα συνηθισμένο barcode scanner συνδεδεμένο σε ηλεκτρονικό υπολογιστή μέσω USB. Ο scanner σκαννάρει το barcode (ID) από την Ακαδημαϊκή Ταυτότητα (πάσσο) κάθε φοιτητή που εισέρχεται στο εστιατόριο του Βόλου. Το ID του φοιτητή αποθηκεύεται στον υπολογιστή μαζί με το χρονικό ίχνος της εισόδου (time stamp, ημερομηνία και ώρα), καθώς και το είδος του γεύματος (πρωινό – μεσημεριανό – βραδινό).

3.1 Αριθμός Φοιτητικών Ταυτοτήτων που πέρασαν από το εστιατόριο της Φ.Λ. Βόλου

Συνολικά στο διάστημα 2.9.2013 - 19.3.2014 πέρασαν από τον scanner στη λέσχη του Βόλου 2.097 Ακαδημαϊκές Ταυτότητες φοιτητών των Τμημάτων του Βόλου με δικαίωμα δωρεάν σίτισης (και επιπλέον 3 ταυτότητες Τμημάτων εκτός Βόλου – ΤΕΦΑΑ και Πληροφορικής). Επίσης πέρασαν άλλες 720 Ακαδημαϊκές Ταυτότητες από φοιτητές χωρίς δικαίωμα δωρεάν σίτισης. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Διεύθυνσης Φοιτητικής Μέριμνας, ο συνολικός αριθμός φοιτητών Τμημάτων του Βόλου που δικαιούνται δωρεάν σίτισης για το έτος 2013-14 είναι 2.118.

Επομένως προκύπτει ότι σχεδόν όλοι οι φοιτητές του Βόλου που έλαβαν κάρτα δωρεάν σίτισης, τη χρησιμοποίησαν τουλάχιστον μία φορά στο συγκεκριμένο εστιατόριο (οι φοιτητές της Γεωπονικής Σχολής μπορούν να σιτίζονται τα μεσημέρια και στο Φυτόκο).

3.2 Αριθμός καταναλωθέντων γευμάτων ανά ημέρα

Σχήμα 2 Διακύμανση των καταναλωθέντων γευμάτων ημερησίως (πρωινό - μεσημεριανό - βραδινό) από τις 2.9.13 έως τις 19.3.14 (εστιατόριο Φ.Λ. Βόλου)

Στη συνέχεια παρουσιάζεται ο αριθμός καταναλωθέντων γευμάτων ανά ημέρα (άθροισμα πρωινών + γευμάτων + δείπνων που καταναλώθηκαν), όπως καταγράφονται από το σύστημα για το διάστημα 2.9.13 – 19.3.14

Σύμφωνα με πληροφορίες από την αρμόδια Διεύθυνση Φοιτητικής Μέριμνας, από τις 20.1.2014 ο ανάδοχος τοποθέτησε πλέον και δικό του υπολογιστή και barcode scanner, στην είσοδο του εστιατορίου, ο οποίος φαίνεται ότι καταγράφει πλέον κατά προτεραιότητα τις ταυτότητες των εισερχόμενων φοιτητών.

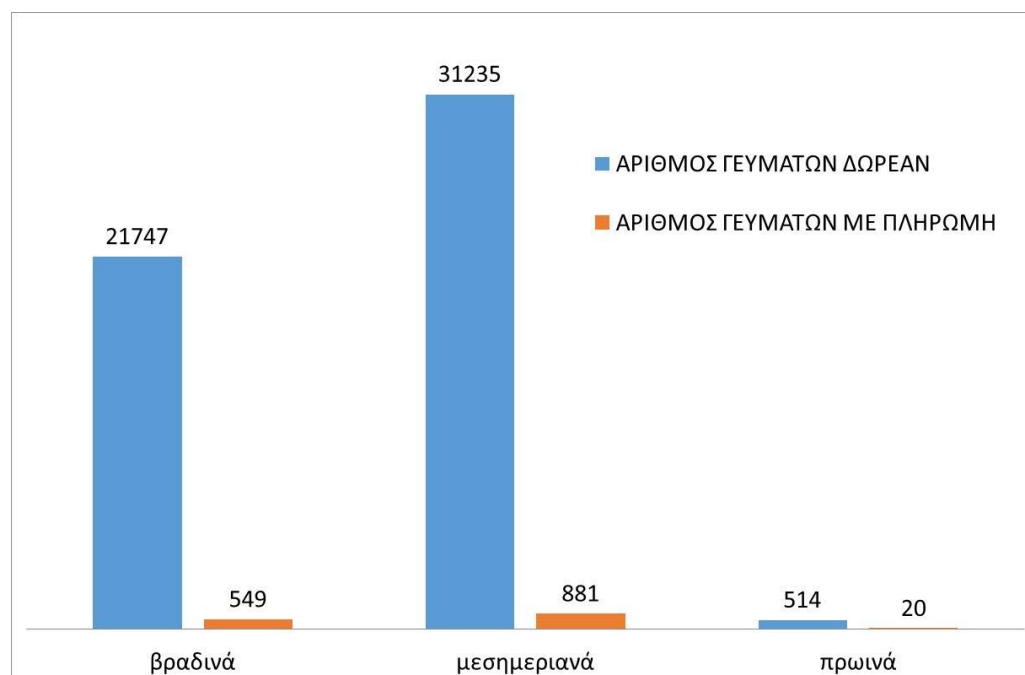
Πράγματι, παρατηρείται στις καταγραφές (Σχήμα 2), ότι από τις 20.1.2014 «καταρρέει» ο καταγραφόμενος αριθμός σιτιζομένων φοιτητών.

Συνεπώς στη συνέχεια περιοριζόμαστε να μελετήσουμε μόνο τα δεδομένα που κατέγραψε το σύστημα μέτρησης του ΠΘ έως τις 20.1.2014, ως τα μόνα αξιόπιστα. Πρόκειται για διάστημα **126** ημερών σίτισης, ενώ ο συνολικός ετήσιος συμβατικός ημερών σίτισης είναι **273** (1.9 έως 30.6 κάθε Ακαδημαϊκού Έτους, αφαιρουμένων των διακοπών Χριστουγέννων και Πάσχα).

Επαναλαμβάνοντας την καταμέτρηση των ταυτοτήτων που πέρασαν από το σύστημα στο μειωμένο πλέον διάστημα 2.9.13 - 20.1.14, προκύπτει ότι και στο διάστημα αυτό πέρασαν οι ίδιοι 2.100 φοιτητές που είχαμε βρεί και προηγουμένως.

3.3 Εκτίμηση της πραγματικής δαπάνης ανά γεύμα

Συνολικά στο διάστημα 2.9.2013 - 20.1.2014, στο οποίο όπως προαναφέρθηκε είναι αξιόπιστες οι μετρήσεις μας, οι φοιτητές αυτοί φαίνεται να κατανάλωσαν 53.496 δωρεάν γεύματα στο εστιατόριο της 2ας Νοεμβρίου. Εξ αυτών, όπως φαίνεται στο Σχήμα 3, τα 31.235 ήταν μεσημεριανά, 21.747 βραδινά και μόλις 514 πρωινά (τα πρωινά καταναλώθηκαν από 135 φοιτητές συνολικά, ο πιο τακτικός πελάτης από τους οποίους κατανάλωσε 26 πρωινά, ενώ οι 53 κατανάλωσαν μόλις 1 πρωινό).

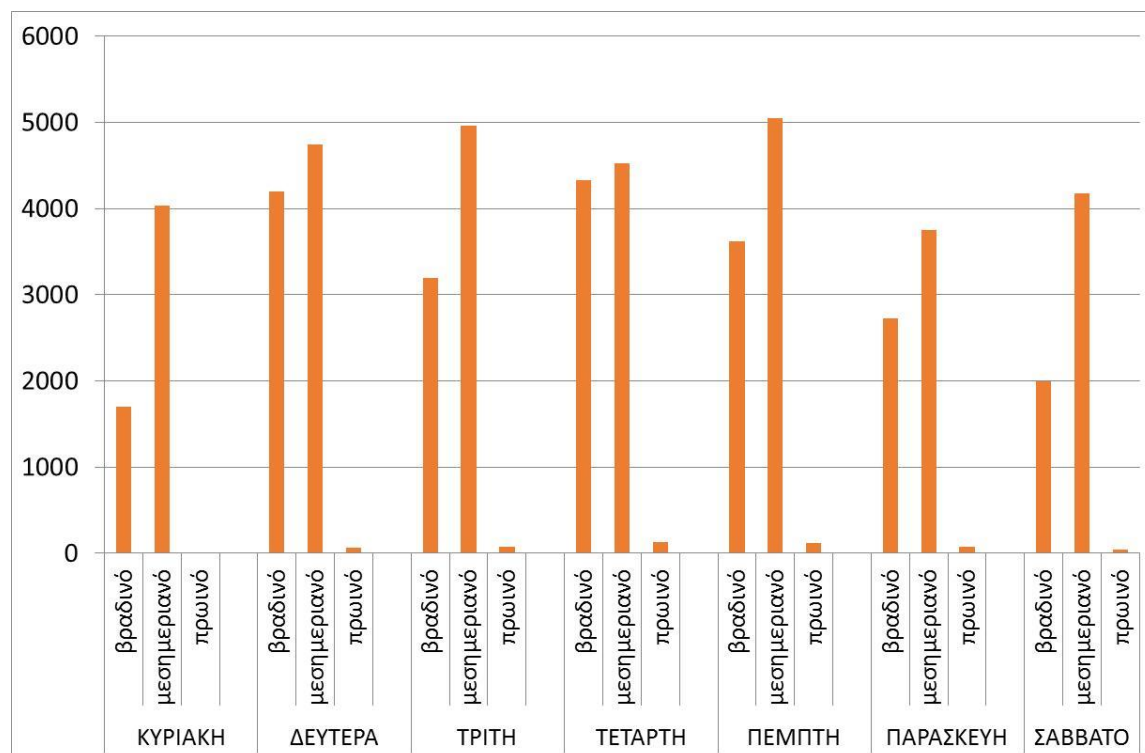

Σχήμα 3 Είδος συνολικά προσφερθέντων γευμάτων στο εστιατόριο της Φοιτητικής Λέσχης Βόλου, δωρεάν ή με πληρωμή, στο διάστημα 2.9.13 έως 20.1.14

Εκτός από τα δωρεάν γεύματα, όπως φαίνεται στο Σχήμα 3, καταναλώθηκαν επίσης συνολικά άλλα 1.450 γεύματα (549 βραδινά, 881 μεσημεριανά και 20 πρωινά) με πληρωμή, δηλαδή 2.60€ τη μερίδα σύμφωνα με την ισχύουσα σύμβαση. Επομένως το 2.5 % μόνον των συνολικά παρασχεθέντων γευμάτων ήταν με πληρωμή.

Αυτές οι μερίδες με πληρωμή καταναλώθηκαν από 750 περίπου άτομα, από τα οποία οι 720 ήταν φοιτητές, ενώ οι υπόλοιποι δεν εμφανίζουν έγκυρο ID αλλά τυχαίους χαρακτήρες (υπάλληλοι κτλ). Τρεις (3) από τους φοιτητές αυτούς κατανάλωσαν 21 μερίδες με πληρωμή, άλλοι 9 από 10-20 μερίδες ο καθένας, άλλοι 35 από 5-9 μερίδες, άλλοι 100 περίπου από 2-5 μερίδες ο καθένας και οι υπόλοιποι από μία μόνο μερίδα στο συνολικό διάστημα των 126 ημερών σίτισης.

Σχήμα 4 Αριθμός συνολικά προσφερθέντων γευμάτων ανά ημέρα της εβδομάδας (2.9.2013 - 20.1.2014, χωριστά τα βραδυνά, μεσημεριανά και πρωινά)

Στο Σχήμα 4 φαίνονται τα συνολικά καταναλωθέντα γεύματα ανά ημέρα της εβδομάδας. Προκύπτει λοιπόν ότι το εστιατόριο του Βόλου έχει και τα Σαββατοκύριακα περίπου όσους πελάτες έχει και τις καθημερινές.

Τώρα αν θέλουμε να δούμε το συνολικό αριθμό γευμάτων που edικαιοúτο να καταναλώσει κατά μέγιστο ένας φοιτητής στο διάστημα αυτό, μαζί με το πρωινό, αυτός προκύπτει τριπλάσιος από τον αριθμό των ημερών σίτισης, οι οποίες ήταν $126 \text{ ημέρες} \times 3 = 378$ (πρωινά – μεσημεριανά – βραδυνά) συνολικά μερίδες.

Επομένως εάν οι 2.118 κάρτες σίτισης είχαν χορηγηθεί όλες από την 2.9.2013, τότε εν δυνάμει οι 2.118 φοιτητές θα μπορούσαν να καταναλώσουν 800.604 μερίδες.

Βέβαια ο αριθμός αυτός θα πρέπει να μειωθεί κατά 15% περίπου, επειδή οι κάρτες σίτισης δεν χορηγήθηκαν όλες από τις 2.9.2013, αλλά σταδιακά μέχρι τα τέλη Οκτωβρίου – αρχές Νοεμβρίου 2013, ενώ λίγες επιπλέον κάρτες σίτισης χορηγήθηκαν στις αρχές Ιανουαρίου 2014, με βάση απόφαση της Συγκλήτου του Δεκεμβρίου 2013. Επίσης, ο μέγιστος αριθμός των γευμάτων πρέπει να μειωθεί

περίπου κατά 30%, δεδομένου ότι παρόλο που ο εργολάβος σίτισης προσφέρει πρωινό βάσει της σύμβασής του, έχουμε ελάχιστες καταγραφές κατανάλωσης πρωινού. Επομένως, μία ρεαλιστική εκτίμηση του μέγιστου αριθμού γευμάτων που θα μπορούσε να ζητηθούν είναι 500.000 μερίδες.

Όμως στην πράξη όπως προαναφέρθηκε, καταναλώθηκαν 53.497 γεύματα στο συγκεκριμένο εστιατόριο (τάξη μεγέθους: 10 φορές λιγότερες). Στα γεύματα αυτά θα πρέπει να προστεθεί και ένας επιπλέον αριθμός μεσημεριανών που καταναλώθηκε καθημερινές στο Φυτόκο³. Ο αριθμός αυτός μπορεί να εκτιμηθεί ως ίσος περίπου με τον αριθμό γευμάτων που καταναλώθηκε από τους φοιτητές της Γεωπονικής Σχολής στο εστιατόριο της 2ας Νοεμβρίου, δηλαδή άλλα 5.000 γεύματα περίπου, επομένως συνολικά στην περίοδο μελέτης δεν φαίνεται να προσφέρθηκαν παραπάνω από 60.000 μερίδες.

Επομένως κατά μέσον όρο έχουμε κατανάλωση 28.5 γευμάτων ανά φοιτητή με κάρτα σίτισης στο Βόλο σε όλη την υπό μελέτη περίοδο των 126 ημερών, αντί 378 γευμάτων ανά φοιτητή που είναι ο μέγιστος δυνατός αριθμός για την περίοδο αυτή.

Δεδομένου ότι ο προϋπολογισμός της σίτισης του Π.Θ. για το συγκεκριμένο διάστημα καθορίζεται με βάση τον αριθμό των διανεμόμενων καρτών σίτισης, το ημερήσιο κόστος σίτισης για το Π.Θ. υπολογίζεται πολλαπλασιάζοντας τον αριθμό καρτών σίτισης επί 2.20 €. Συνεπώς, από τις αρχές Νοεμβρίου 2013 το ημερήσιο κόστος σίτισης στο συγκεκριμένο εστιατόριο, (μαζί με το – υποτυπώδες- εστιατόριο του Φυτόκου) είναι της τάξης των $2.000 \times 2.20 = 44.000$ €.

Όμως οι υπηρεσίες που παίρνουμε στην πράξη, σε ανταπόδοση του κόστους αυτού, φαίνονται στο Σχήμα 2, όπου προκύπτει ότι στο συγκεκριμένο εστιατόριο καταναλώνονται συνολικά (πρωί – μεσημέρι – βράδυ), από 300 έως 900 κατά μέγιστο γεύματα την ημέρα, στο συγκεκριμένο διάστημα.

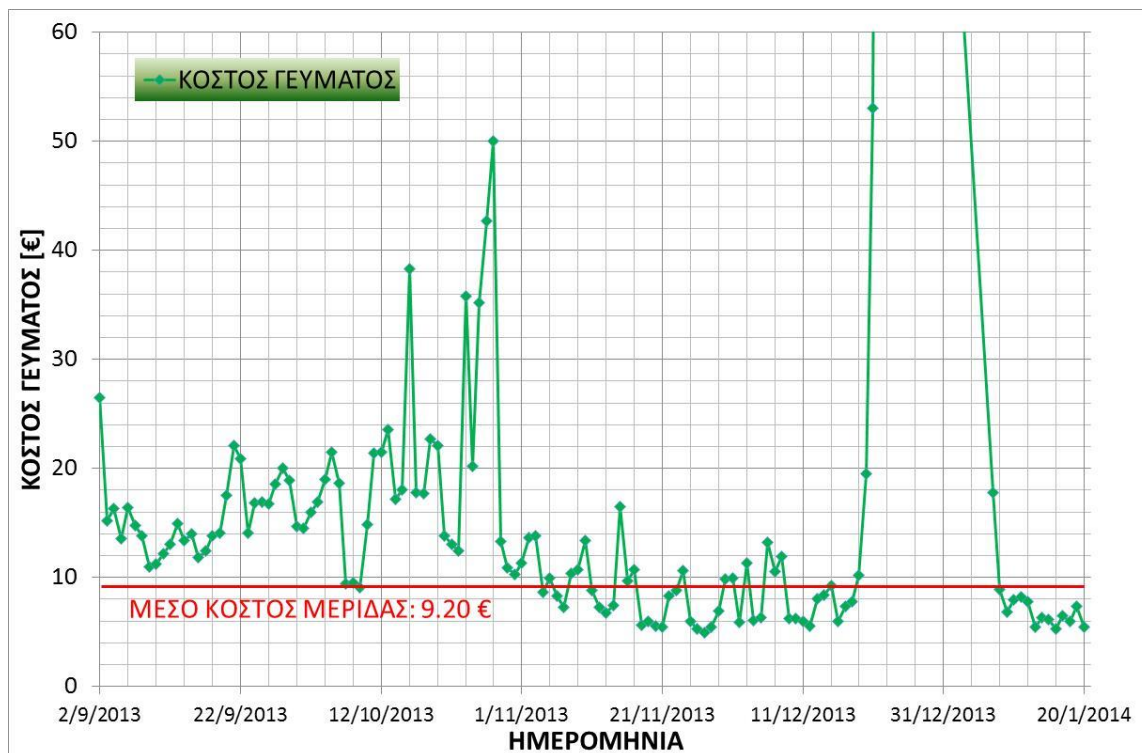
Επομένως στην πραγματικότητα (Σχήμα 5), το κάθε πρωινό, γεύμα ή δείπνο μας στοίχισε κατά κανόνα από την ελάχιστη τιμή 4.90 € (την 27.11.2014), έως και 50 € την 28^η Οκτωβρίου, (αφήνουμε έξω την 22α Δεκεμβρίου, τελευταία μέρα λειτουργίας του εστιατορίου πριν τα Χριστούγεννα, για την οποία το πραγματικό κόστος κάθε μερίδας που καταναλώθηκε έφτασε τα 183 €).

Με βάση τα δεδομένα αυτά μπορούμε να εκτιμήσουμε ότι το μέσο κόστος μιάς μερίδας στη σαιζόν ήταν της τάξης των 9.20 € (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.). Αυτό το κόστος είναι αντιπροσωπευτικό επίσης και για όλη τη σαιζόν των 273 ημερών σίτισης, και θα πρέπει να ιδωθεί σε αντιπαραβολή με το πλασματικό (συμβατικό) κόστος σίτισης, το οποίο, βάσει του εγκεκριμένου από το ΥΠΕΠΘ ημερήσιου σιτηρέσιου, είναι 2.20 € για δύο μερίδες (μεσημεριανό και βραδινό).

Δηλαδή το πραγματικό κόστος της μερίδας που πληρώνουμε, προκύπτει οκταπλάσιο του πλασματικού – συμβατικού κόστους.

---

³ Βάσει της σύμβασης σίτισης, ο ανάδοχος οφείλει να μεταφέρει μεσημεριανό γεύμα καθημερινά, εκτός Σαββατοκύριακου, και κατά τη διάρκεια των εξεταστικών περιόδων σε παραχωρημένο χώρο του κτιρίου της Σχολής Γεωπονικών Επιστημών στο Φυτόκο, για τη σίτιση των φοιτητών της.

Σχήμα 5 Εκτίμηση της δαπάνης για κάθε πρωινό, γεύμα ή δείπνο στο εστιατόριο της Φοιτητικής Λέσχης Βόλου, για το διάστημα από 1.9.13 έως 20.1.14

3.4 Συχνότητα σίτισης των φοιτητών μας στο εστιατόριο

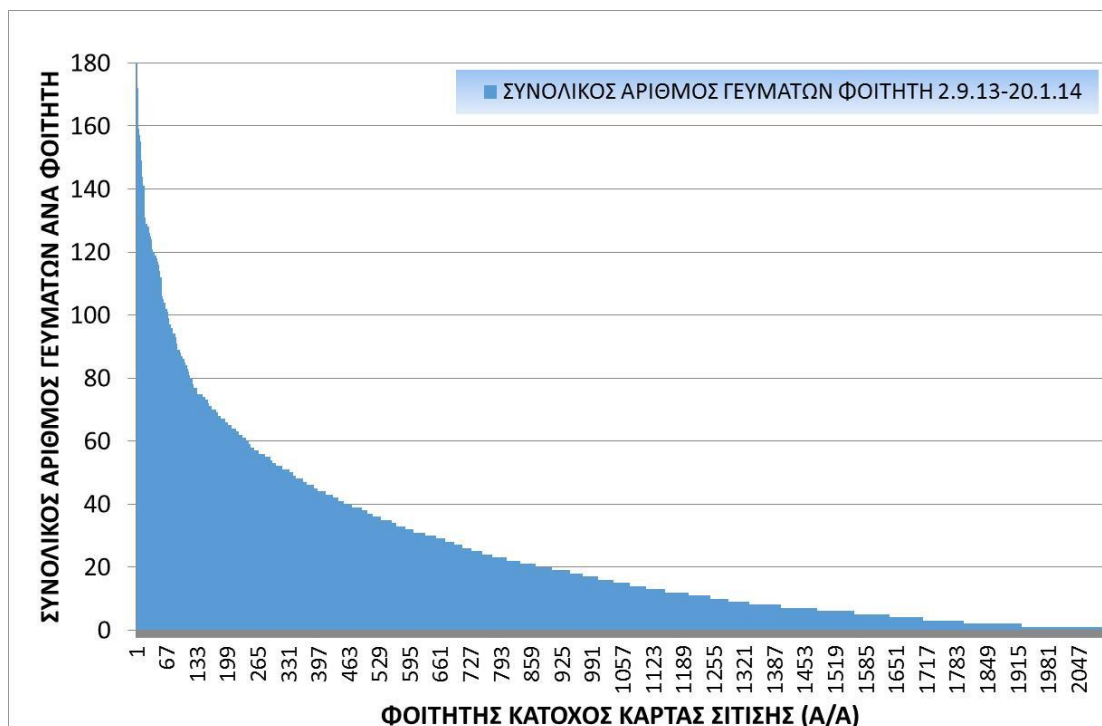
Όσον αφορά τώρα τη συχνότητα σίτισης του κάθε φοιτητή μας, η κατάσταση φαίνεται στο Σχήμα 6, όπου οι κάτοχοι των καρτών σίτισης έχουν τοποθετηθεί κατά φθίνουσα σειρά όσον αφορά το πόσες φορές συνολικά σιτίστηκαν στο συγκεκριμένο εστιατόριο τη συγκεκριμένη σαιζόν.

Θα ήταν ενδιαφέρον εάν η Διεύθυνση Φοιτητικής Μέριμνας που διαθέτει όλα τα στοιχεία των φοιτητών, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Μηχανοργάνωσης, συσχέτιζαν τη συχνότητα σίτισης του κάθε φοιτητή με το οικογενειακό εισόδημα που έχει δηλώσει για να του χορηγηθεί η Κάρτα Σίτισης.

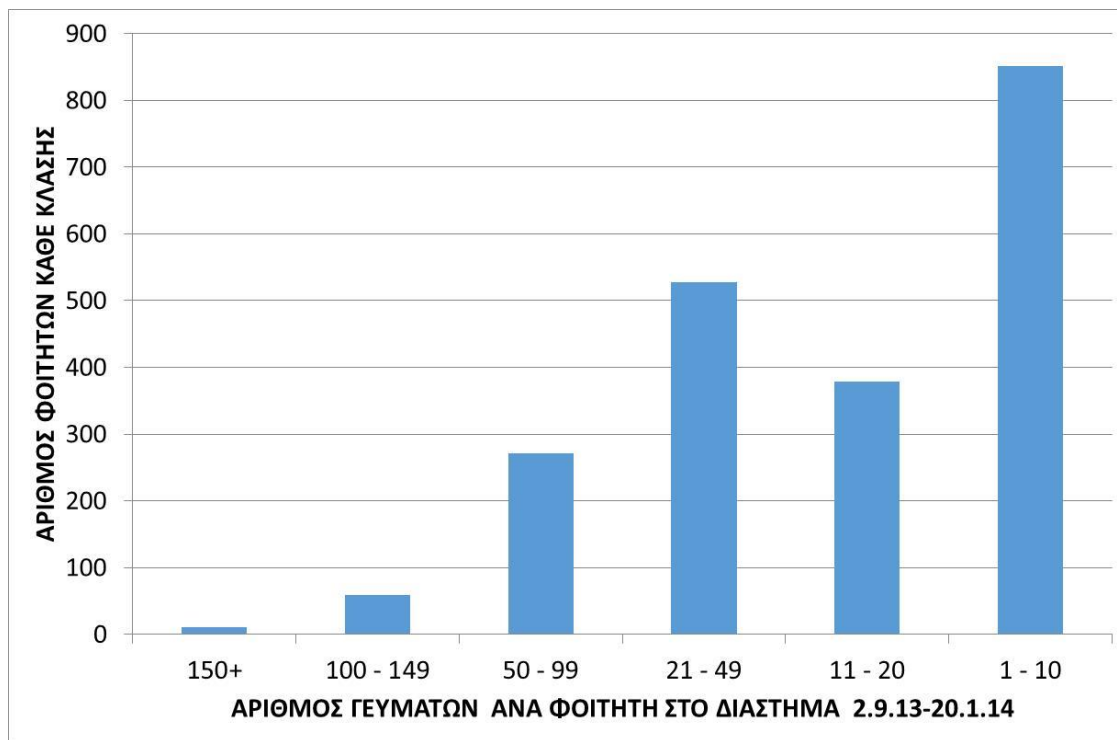
Ο πίο τακτικός πελάτης της λέσχης του Βόλου (ID: 222874728872) κατανάλωσε συνολικά 197 γεύματα, δηλαδή 8 πρωινά, 101 μεσημεριανά και 88 βραδινά. Δηλαδή κατανάλωσε το 75% από όσα μεσημεριανά και βραδυνά ήταν διαθέσιμα.

Στο Σχήμα 7 παρουσιάζονται οι 2097 φοιτητές σε κλάσεις ανάλογα με το συνολικό αριθμό γευμάτων που κατανάλωσαν. Όπως φαίνεται από την αθροιστική κατανομή του Σχήματος, συνολικά 10 μόνον φοιτητές του Βόλου κατανάλωσαν πάνω από 150 γεύματα, ενώ 70 φοιτητές κατανάλωσαν πάνω από 100 γεύματα ο καθένας.

Έχουν ενημερωθεί οι Πρόεδροι των Τμημάτων στα οποία ανήκουν οι φοιτητές αυτοί, να τους καλέσουν σε συνάντηση, δεδομένου ότι η γνώμη τους θα μετρήσει σχετικά με την ποιότητα του φαγητού και το τι μπορεί να γίνει για να βελτιωθεί η κατάσταση. Στο Σχήμα 8 παρουσιάζεται ο αριθμός φοιτητών κάθε Τμήματος που πραγματοποίησαν πάνω από 50 παρουσίες στο εστιατόριο Βόλου στο διάστημα αυτό.

Σχήμα 6 Ιεράρχηση των 2097 φοιτητών κατόχων κάρτας σίτισης κατά φθίνουσα σειρά συνολικού αριθμού γευμάτων ανά φοιτητή στο διάστημα 2.9.13 - 20.1.14.

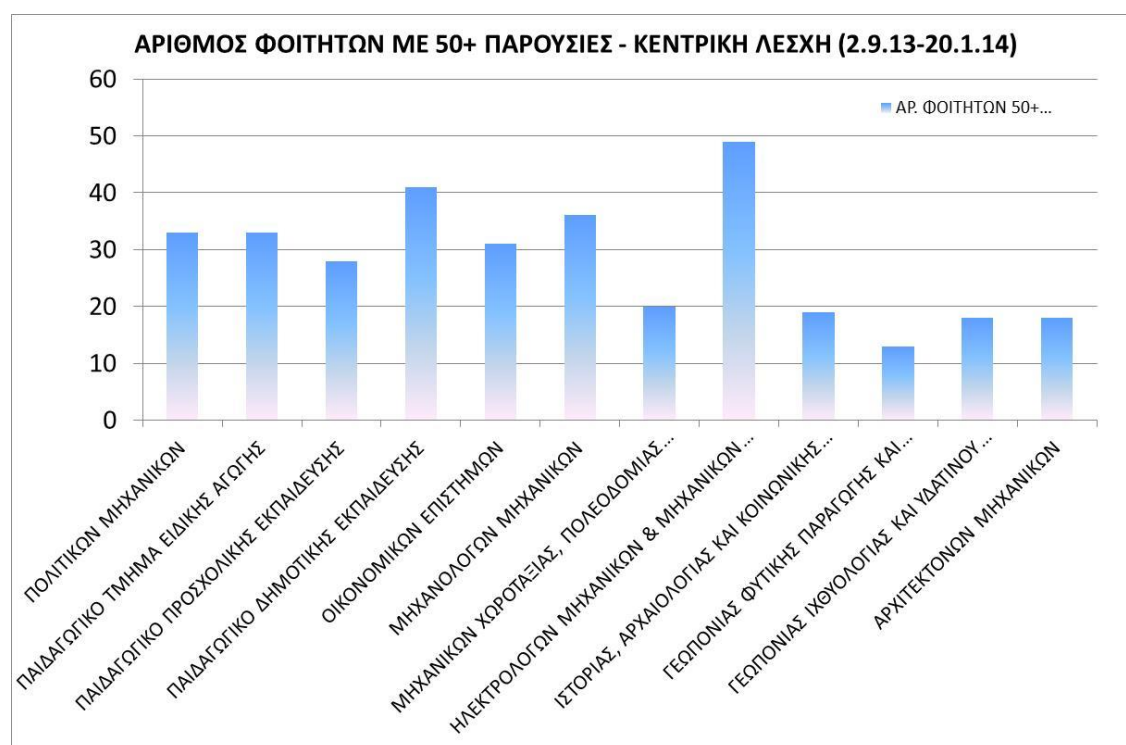

Σχήμα 7 Κατανομή των 2097 φοιτητών κατόχων κάρτας σίτισης σε κλάσεις ανάλογα με το συνολικό αριθμό γευμάτων ανά φοιτητή στο διάστημα 2.9.-20.1.

Ο αριθμός που αντιστοιχεί στα δύο Τμήματα της Γεωπονικής Σχολής δεν είναι αντιπροσωπευτικός της πραγματικής κατάστασης, αφού όπως προαναφέρθηκε πολλοί φοιτητές της Γεωπονικής Σχολής προτιμούν να σιτίζονται στο Φυτόκο τα μεσημέρια, όπου υπάρχει ένα υποτυπώδες εστιατόριο.

Οι αριθμοί των φοιτητών του Σχήματος 8 θα πρέπει να ιδωθούν ως ποσοστό της συνολικής δύναμης φοιτητών με κάρτα σίτισης κάθε Τμήματος (βλ. παρακάτω).

Περαιτέρω είναι σκόπιμο να γίνει συσχέτιση του αριθμού φοιτητών με πάνω από 50 παρουσίες στο εστιατόριο του Βόλου, με την απόσταση των αιθουσών διδασκαλίας κάθε Τμήματος από το εστιατόριο, η οποία έχει καταγραφεί στον Πίνακα 1, και σημειώνεται στο χάρτη του Σχήματος 1, καθώς και με την υπάρχουσα πολιτική στο Ωρολόγιο Πρόγραμμα διδασκαλίας τους (εάν υπάρχει επαρκές διάλειμμα μεταξύ των μαθημάτων στο διάστημα 12:00 - 15:00 και 18:00 - 21:00).

Σχήμα 8 Αριθμός φοιτητών ανά Τμήμα με περισσότερες από 50 παρουσίες στο εστιατόριο της Φοιτητικής Λέσχης Βόλου (2ας Νοεμβρίου) στο διάστημα 2-9-13 έως 20-1-14. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΓΕΩΠΟΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΣΙΤΙΖΟΝΤΑΙ ΚΥΡΙΩΣ ΣΤΟ ΦΥΤΟΚΟ ΤΑ ΜΕΣΗΜΕΡΙΑ (ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ)

Στον αντίποδα, παρατηρούμε από το Σχήμα 7 ότι πάρα πολλοί φοιτητές στο Βόλο, και συγκεκριμένα 1230 συνολικά κατανάλωσαν σε όλη την περίοδο μελέτης 20 ή λιγότερα γεύματα συνολικά, ενώ οι 855 από αυτούς αξιοποίησαν ελάχιστα την κάρτα σίτισης που τους δόθηκε, καταναλώνοντας σε όλη την υπό μελέτη περίοδο, λιγότερα από 10 γεύματα (πρωινά – μεσημεριανά – βραδινά) ο καθένας.

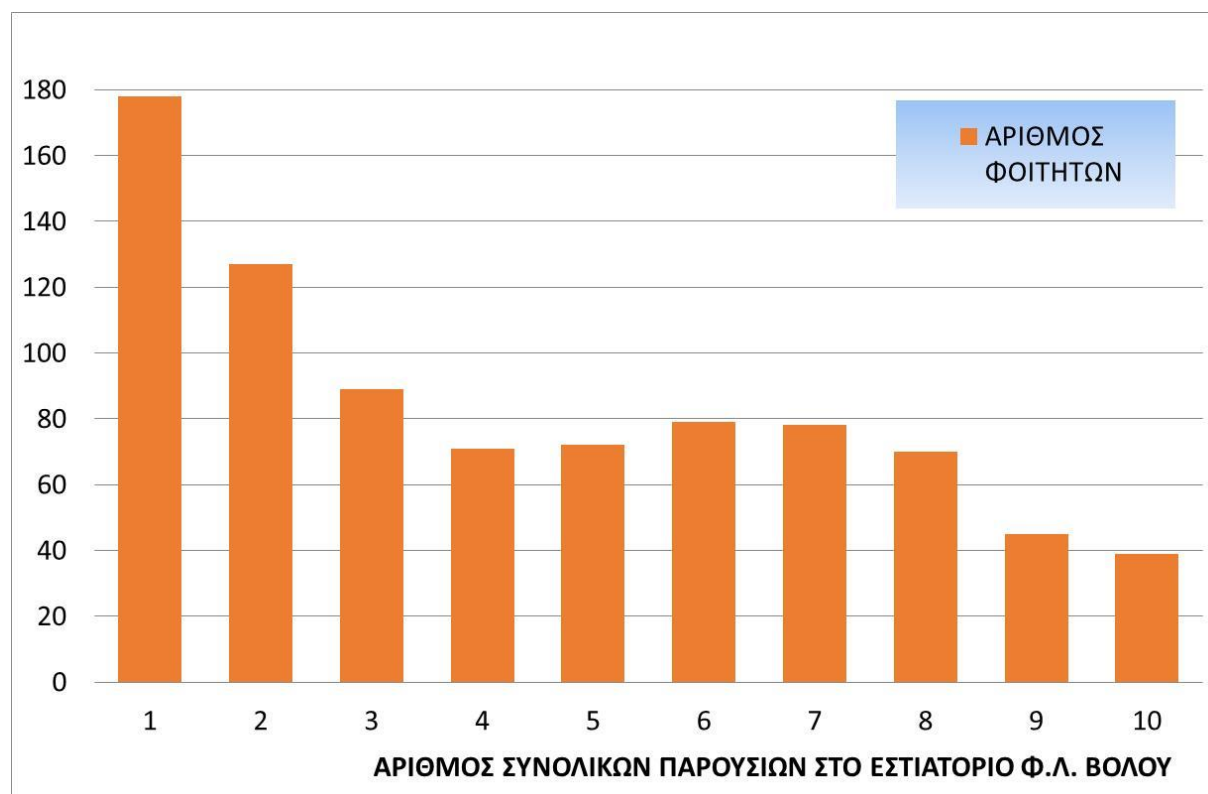
Στο επόμενο κεφάλαιο διερευνάται περαιτέρω η συμπεριφορά αυτών των τελευταίων φοιτητών, η οποία επιβαρύνει σημαντικά τη συνολική δαπάνη του Πανεπιστημίου για σίτιση, χωρίς αντίκρυσμα.

4. Περαιτέρω επεξεργασία αποτελεσμάτων καταγραφών

Στην ενότητα αυτή διερευνώνται οι πιθανές αιτίες για τις οποίες πολλοί φοιτητές του Βόλου χρησιμοποίησαν την κάρτα σίτισής τους ελάχιστες φορές (λιγότερες από 10 συνολικά).

Όμως από αυτούς θα πρέπει να αφαιρεθούν όσοι είναι φοιτητές της Γεωπονικής Σχολής, εφόσον αυτοί πιθανότατα θα έχουν πραγματοποιήσει επιπλέον παρουσίες στο εστιατόριο του Φυτόκου τα μεσημέρια.

Έτσι μένουν 848 φοιτητές των υπόλοιπων Τμημάτων του Βόλου, (40% του συνόλου), οι οποίοι έχουν πραγματοποιήσει 10 ή λιγότερες παρουσίες στο εστιατόριο της 2ας Νοεμβρίου, και κατανέμονται σύμφωνα με το ιστόγραμμα του Σχήματος 9.

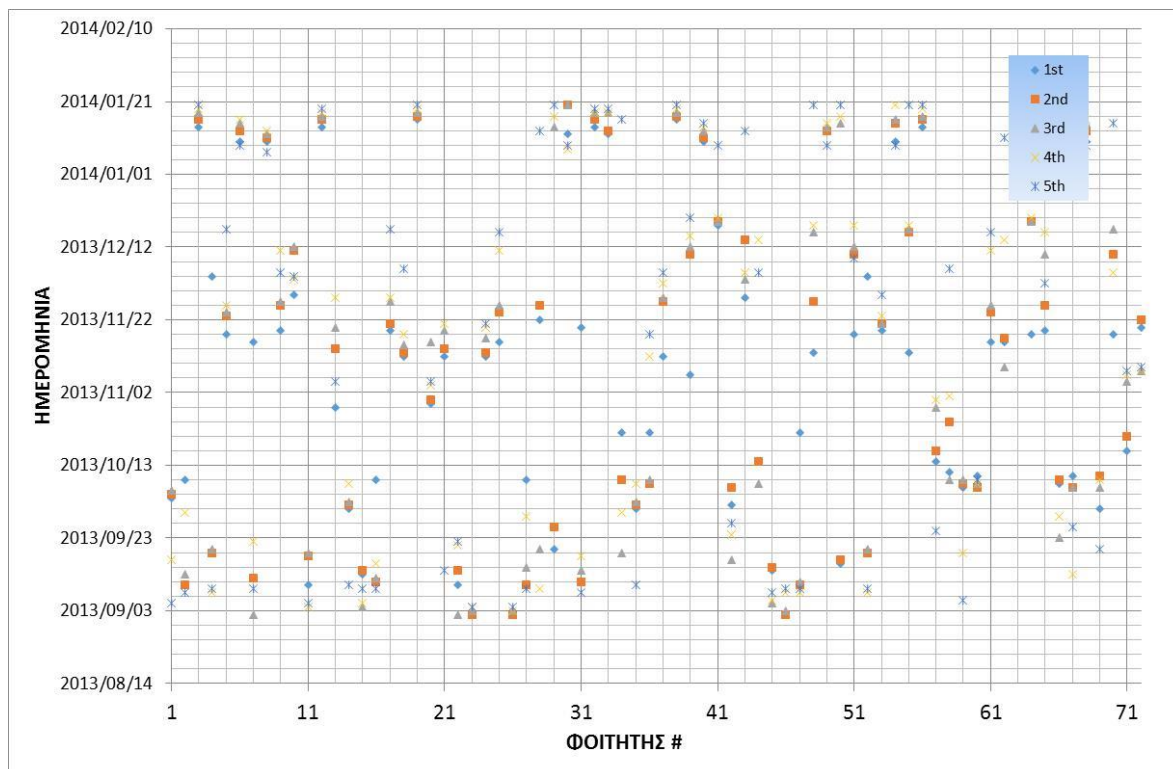

Σχήμα 9 Κατανομή κατά φθίνουσα σειρά παρουσιών των 848 φοιτητών κατόχων κάρτας σίτισης που έκαναν 10 ή λιγότερες επισκέψεις στο εστιατόριο του Βόλου.

Μπορούμε να εστιάσουμε – δειγματοληπτικά - στη μελέτη του μικρού δείγματος των 72 φοιτητών, οι οποίοι πραγματοποίησαν συνολικά μόλις 5 επισκέψεις ο καθένας στο εστιατόριο της 2ας Νοεμβρίου στο διάστημα που μελετάμε.

Στόχος είναι να ελέγξουμε αν οι φοιτητές αυτοί πήγαν και δοκίμασαν να σιτιστούν στη λέσχη για κάποιες συνεχόμενες ημέρες, και στη συνέχεια δεν ξαναπήγαν, ή εναλλακτικά εάν πήγαν σποραδικά 5 μέρες, κατανεμημένες στο διάστημα των 5 μηνών που μελετάμε.

Σχήμα 10 Ημερομηνίες που πήρε τα 5 γεύματά του ο καθένας από τους 72 φοιτητές που χρησιμοποίησαν 5 μόλις φορές την κάρτα δωρεάν σίτισής τους στο συγκεκριμένο διάστημα.

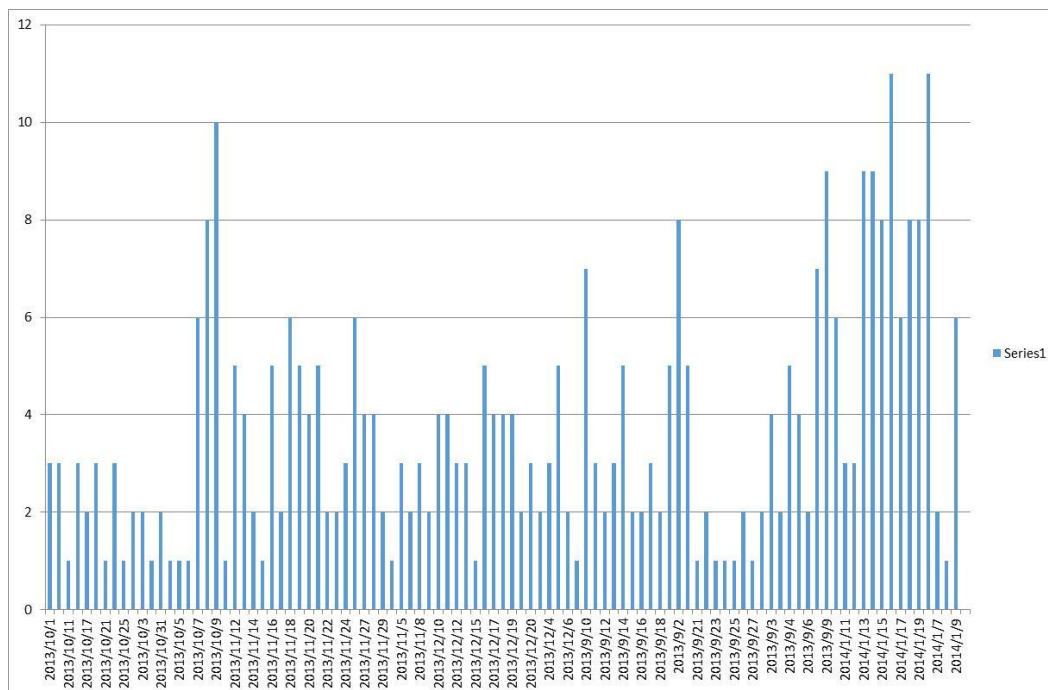
Στο Σχήμα 10 παρουσιάζονται οι συγκεκριμένες ημερομηνίες στις οποίες πήρε τα 5 γεύματά του ο καθένας από τους 72 φοιτητές του δείγματος. Το χρώμα/ σχήμα του συμβόλου υποδηλώνει τη χρονική σειρά του γεύματος (1^ο, 2^ο κτλ έως 5^ο).

Παρατηρούμε ότι για την πλειοψηφία των φοιτητών του δείγματος, τα 5 γεύματα είναι πολύ κοντά χρονικά το ένα με το άλλο, δηλαδή ανήκουν στην ίδια εβδομάδα, ή σε δύο συνεχόμενες εβδομάδες. Μάλιστα, 12 από τους 72 φοιτητές του δείγματος, ελαβαν και 2 γεύματα την ίδια μέρα (πρωινό - μεσημεριανό ή βραδινό).

Περαιτέρω διερευνάται κατά πόσον υπήρξαν κάποιες συγκεκριμένες μέρες στις οποίες σιτίστηκε σημαντικό ποσοστό των φοιτητών του δείγματος (που θα υποδήλωνε ότι ενδεχόμενα δεν τους άρεσε το συγκεκριμένο φαγητό που προσφέρθηκε εκείνη την ημέρα). Αυτό διερευνάται στο Σχήμα 11, όπου παρουσιάζεται ο αριθμός φοιτητών από την ομάδα των 72, που έφαγαν στη λέσχη του Βόλου στις διάφορες ημερομηνίες του Σχήματος 10 (99 ημέρες συνολικά). Η προσεκτική εξέταση των δεδομένων του Σχήματος 11 δεν δείχνει κάποιες συγκεκριμένες μέρες όπου να συγκεντρώνεται μεγάλος αριθμός φοιτητών του δείγματος. Επομένως δεν υπάρχει εύρημα που να στηρίζει τέτοια υπόθεση.

Συνεπώς ως επικρατέστερη εξήγηση για την εγκατάλειψη της χρήσης του εστιατορίου από τους φοιτητές του δείγματος, προβάλλει το ότι το δοκίμασαν για 1-2 εβδομάδες και δεν ικανοποιήθηκαν από την ποιότητα του φαγητού. Περισσότερα μπορούμε να μάθουμε με συνεντεύξεις με τους φοιτητές του δείγματος, ή και με διανομή κατάλληλου ερωτηματολογίου για συμπλήρωση από τους συγκεκριμένους πάντα φοιτητές.

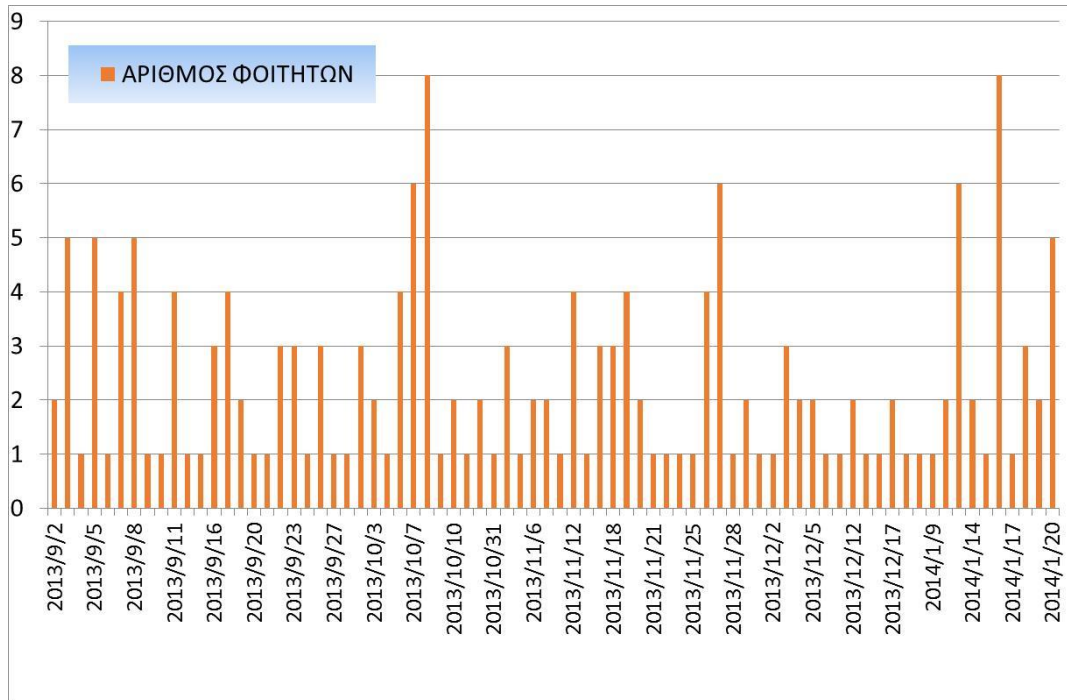

Σχήμα 11 Αριθμός φοιτητών από την ομάδα των 72 που χρησιμοποίησαν μόλις 5 φορές την κάρτα σίτισής τους, οι οποίοι επισκέφτηκαν το εστιατόριο της Φ.Λ. Βόλου στις διάφορες ημερομηνίες (99 ημέρες συνολικά).

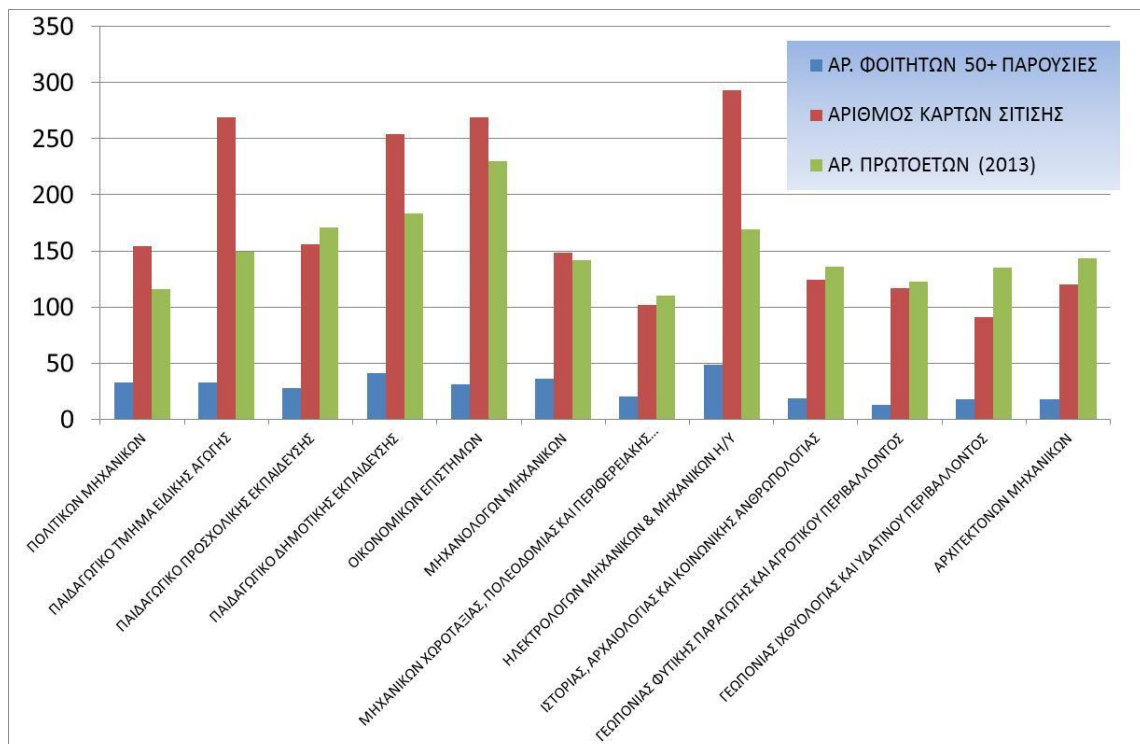
Συνεχίζοντας τη διερεύνηση των φοιτητών που αξιοποίησαν ελάχιστα την κάρτα σίτισής τους, εστιάζουμε στο δείγμα των 178 φοιτητών μας, οι οποίοι έφαγαν ένα και μοναδικό γεύμα στο εστιατόριο της 2ας Νοεμβρίου κάνοντας μία και μοναδική χρήση της κάρτας σίτισής τους. Το γεύμα τους αυτό στοίχισε στον προϋπολογισμό του Π.Θ. περίπου 600 € για τον καθένα, οπότε είναι ενδιαφέρον να δούμε αν έχει κάποια συγκεκριμένα χαρακτηριστικά.

Στο Σχήμα 12 παρουσιάζεται η χρονική αλληλουχία των ημερών στις οποίες σιτίστηκε το δείγμα αυτό των 178 φοιτητών. Προσεκτική εξέταση του Σχήματος 12, και πάλι δεν δείχνει κάποιες συγκεκριμένες ημέρες στις οποίες να συσσωρεύονται οι φοιτητές που επισκέφτηκαν το εστιατόριο μία και μοναδική φορά. Στις 7 και 8 Οκτωβρίου παρατηρούμε ότι έκαναν τη μοναδική επίσκεψή τους 6 και 8 φοιτητές αντίστοιχα. Όμως ούτως ή άλλως οι συγκεκριμένες ημέρες χαρακτηρίζονται από πολυάριθμες παρουσίες (βλ. Σχήμα 2). Αντίστοιχα ισχύουν και για τις 27 Νοεμβρίου.

Επομένως δεν συσχετίζεται η εγκατάλειψη του εστιατορίου από κακή ποιότητα φαγητού σε συγκεκριμένες ημέρες. Ενδεχόμενα βέβαια κάποιοι από τους φοιτητές αυτούς να αποθαρρύνθηκαν από τον συνωστισμό που παρατηρήθηκε κατά τη μία και μοναδική επίσκεψή τους στο εστιατόριο, και δεν το ξαναεπισκέφθηκαν.

Σχήμα 12 Αριθμός φοιτητών από την ομάδα των 178 που χρησιμοποίησαν μία και μοναδική φορά την κάρτα σίτισής τους, οι οποίοι επισκέφτηκαν το εστιατόριο της Φ.Λ. Βόλου στις διάφορες ημερομηνίες (76 ημέρες συνολικά).

Σχήμα 13 Συγκριτικά δεδομένα φοιτητών με συχνή παρουσία στο εστιατόριο (50+), αριθμού καρτών σίτισης και δύναμης πρωτοετών φοιτητών ανά Τμήμα.

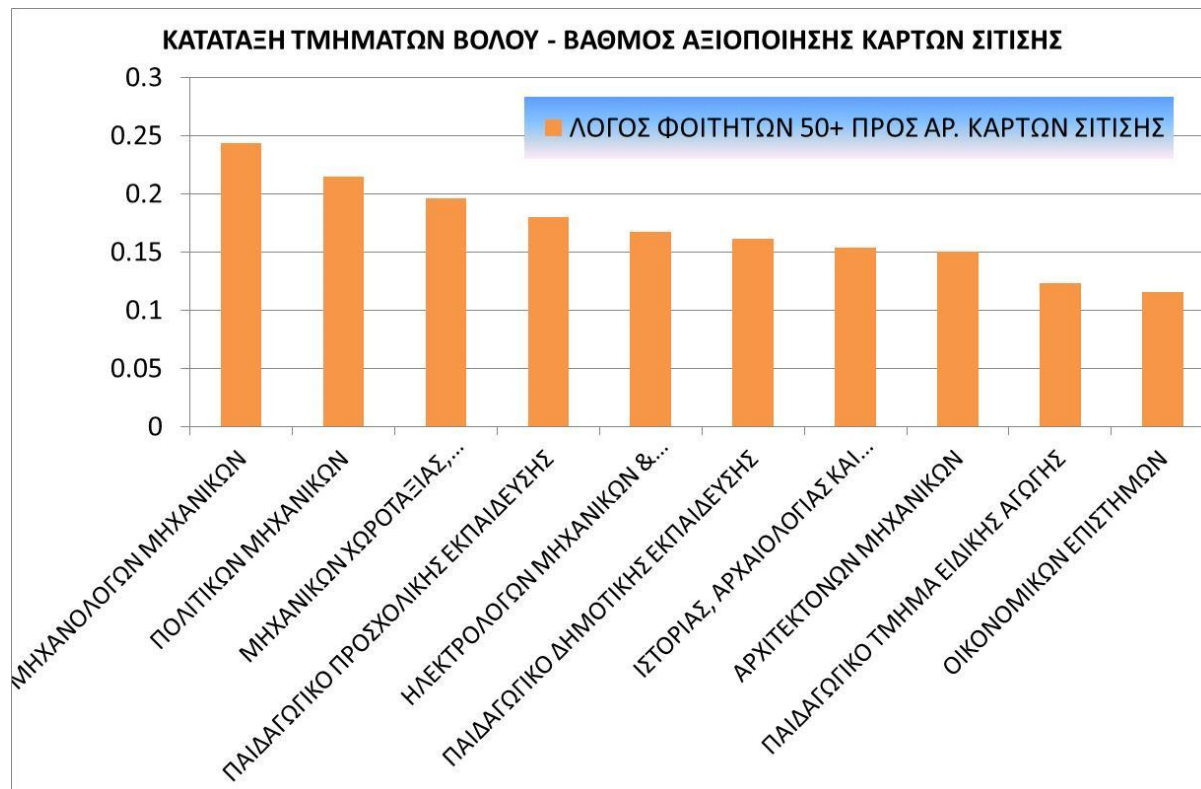
Στο Σχήμα 13 παρουσιάζονται συγκριτικά δεδομένα των φοιτητών με άνω των 50 παρουσίες στο εστιατόριο, σε σύγκριση με τις κάρτες σίτισης και τη δύναμη των πρωτοετών φοιτητών κάθε Τμηματος. Από την κατάταξη των Τμημάτων που γίνεται

στο διάγραμμα του Σχήματος 14, προκύπτει ότι, στην καλύτερη περίπτωση (Τμήμα Μηχανολόγων), το ποσοστό φοιτητών που έκαναν ικανοποιητική αξιοποίηση της κάρτας σίτισης που τους χορηγήθηκε (πάνω από 50 παρουσίες στο εστιατόριο), δεν ξεπερνά το 25%. Ενώ στη χειρότερη περίπτωση (Τμήμα Οικονομικών Επιστημών), το ποσοστό φοιτητών που έκαναν ικανοποιητική αξιοποίηση της κάρτας τους μόλις ξεπέρασε το 10%. Περιέργως μάλιστα, το Τμήμα αυτό είναι και το πλέον κοντινό στο εστιατόριο της 2ας Νοεμβρίου (Πίνακας 1).

Η καταγραφή των περιπτώσεων αυτών θα επιτρέψει τη διοργάνωση καμπάνιας από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ώστε ο φοιτητής που πήγε στη λέσχη και δεν θα ξαναπάει επειδή δεν του άρεσε το φαγητό, να επιστρέφει την κάρτα δωρεάν σίτισης ώστε να μην επιβαρύνει άδικα τον προϋπολογισμό της σίτισης (κόστος περίπου 600 € ανά φοιτητή το χρόνο).

Περαιτέρω, με βάση τα στοιχεία αυτά έγινε προσπάθεια από τους αρμόδιους Αναπληρωτές Πρύτανη να τροποποιηθούν οι όροι της Σύμβασης Σίτισης, έτσι ώστε να είναι δυνατή η ανάκληση της ισχύος των καρτών σίτισης π.χ. περί τα τέλη Νοεμβρίου κάθε έτους, με υποχρέωση των κατόχων των καρτών να επανενεργοποιήσουν την κάρτα τους με την προϋπόθεση ότι έχουν πραγματοποιήσει έναν ελάχιστο αριθμό παρουσιών στο εστιατόριο (π.χ. 10).

Αυτό το μέτρο αναμένεται να εξοικονομήσει ανενεργές κάρτες σίτισης, οι οποίες μπορούν να δοθούν σε άλλους φοιτητές που δεν έχουν δικαίωμα σίτισης και επιθυμούν να κάνουν χρήση των υπηρεσιών του εστιατορίου.

Σχήμα 14 Κατάταξη Τμημάτων ως προς το βαθμό αξιοποίησης των διανεμόμενων καρτών σίτισης (δεδομένα ανεπαρκή για κατάταξη Τμημάτων Γεωπονικής Σχολής)

5. Εξέλιξη του νομοθετικού πλαισίου για τη δωρεάν σίτιση

Η δωρεάν σίτιση στα Ελληνικά Δημόσια Πανεπιστήμια έχει ιστορία αρκετών δεκαετιών. Για παράδειγμα η Πανεπιστημιακή Φοιτητική Λέσχη του ΑΠΘ λειτουργεί από το 1962. Μέχρι και τέλη της δεκαετίας του 1970, η δωρεάν σίτιση γινόταν με χρήση κουπονιών σίτισης, σε αρκετές περιπτώσεις και σε συνηθισμένα εστιατόρια, οι ιδιοκτήτες των οποίων αναδεικνύονταν μειοδότες σε σχετικό διαγωνισμό. Έτσι υπήρχε η δυνατότητα περισσότερων επιλογών σε περίπτωση μεγάλων ΑΕΙ, όπως και συμπλήρωσης του γεύματος με επιπλέον χρήματα στα εστιατόρια.

Τα διανεμόμενα κουπόνια σίτισης είχαν συγκεκριμένη ονομαστική αξία. Είχαν μάλιστα αποκτήσει ανταλλακτική αξία, οπότε είχε δημιουργηθεί μιά υποτυπώδης παράλληλη αγορά για τα κουπόνια αυτά (παρόλο που επισήμως δεν ήταν μεταβιβάσιμα σε τρίτους).

Το καθεστώς της διανομής κουπονιών σίτισης συνεχίστηκε και στη δεκαετία του 1980, με τη διαφορά ότι πλέον με βάση το Ν. 1268/82⁴ και το Ν. 1404/83⁵ είχαν ιδρυθεί ή μετεξελιχθεί οι κατά τόπους Φοιτητικές Λέσχες ως ανεξάρτητα ΝΠΔΔ, και με τα ΠΔ 387/83⁶ και 494/85⁷ είχαν επανακαθοριστεί οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση δωρεάν σίτισης σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές και τα κουπόνια μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν μόνο στις Φοιτητικές Λέσχες, όπου αυτές υπήρχαν.

Η διαχείριση των φοιτητικών λεσχών στα περισσότερα Πανεπιστήμια, μεταφέρθηκε μετά το 1991 στο Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας (ΕΙΝ)⁸, το οποίο προήλθε από μετεξέλιξη του «Εθνικού Ιδρύματος», ιδρυθέντος το 1947⁹, μετονομασθέντος το 1955 σε «Βασιλικό Εθνικό Ίδρυμα» και το 1970¹⁰ σε Ίδρυμα «Βασιλεύς Παύλος», Νομικό

---

⁴ Ν. 1268/82 Δομή και Λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Άρθρο 29 (5) «Με ΠΔ θα καθοριστούν τα σχετικά με τη δωρεάν σίτιση των φοιτητών, ... και τα σχετικά με τη διοίκηση και λειτουργία Φοιτητικών Λεσχών και Φοιτητικών Εστιατορίων, για τα οποία κάθε χρόνο αναγράφεται στον Προϋπολογισμό των ΑΕΙ επαρκής πίστωση».

⁵ Ν. 1404/83 Δομή και Λειτουργία των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Άρθρο 49 (α) «Σε κάθε ΑΕΙ ιδρύεται Φοιτητική Λέσχη ως Παράρτημα αυτού και αποτελεί ΝΠΔΔ με έδρα την έδρα του ΑΕΙ». Άρθρο 49 (δ) «Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον παρακωλύεται ή δυσχεραίνεται η σίτιση των φοιτητών συγκεκριμένης Λέσχης, με απόφαση του ΥΠΕΠΘ ύστερα από γνώμη του οικείου ΑΕΙ ρυθμίζεται η διαδικασία δωρεάν σίτισης με τρόπο διαφορετικό από τις κείμενες διατάξεις».

⁶ ΠΔ 387/83 Λειτουργία, Οργάνωση, Διοίκηση Φοιτητικών Λεσχών στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και παροχή δωρεάν σίτισης στους φοιτητές αυτών.

⁷ ΠΔ 484/85 Τροποποίηση του ΠΔ 387/83 Λειτουργία, Οργάνωση, Διοίκηση Φοιτητικών Λεσχών στα Α.Ε.Ι. και παροχή δωρεάν σίτισης στους φοιτητές αυτών.

⁸ Ν. 1232/1982, Άρθρο 14: (2) Τα υπό του άρθρου 8 του Ν. 51/1975 προβλεπόμενα Ιδρύματα από την έναρξη της ισχύος του Νόμου αυτού, υπάγονται στα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία, πλην του Ιδρύματος «Βασιλεύς Παύλος», το οποίο παραμένει υπό την εποπτεία του Υπουργού Προεδρίας Κυβερνήσεως και για το οποίο διατίθενται οι από τη σχετική Νομοθεσία προβλεπόμενοι πόροι. Το Εθνικό Ίδρυμα «Βασιλεύς Παύλος» μετονομάζεται σε «Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας».

⁹ Β.Δ. Περί Συστάσεως Εθνικού Ιδρύματος. ΦΕΚ 41/ 15.3.1947

¹⁰ ΝΔ 572/1970 (ΦΕΚ-125 Α/2-6-1970): Περί οργάνωσης, διαρθρώσεως, λειτουργίας και αρμοδιοτήτων των πάσης κατηγορίας Νομικών Προσώπων, Οργανισμών και Επιτροπών εν τη Διοικήσει των οποίων μετέχει ο Βασιλεύς ή μέλος της Βασιλικής Οικογενείας.

Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα. Η εποπτεία του ιδρύματος είχε ήδη μεταφερθεί από το 1970 στον Πρωθυπουργό, το 1982 στο Υπουργείο Προεδρίας, το 1985 στο Υπουργείο Πολιτισμού¹¹, μέχρι που υπήχθη τελικά στον Υπουργό Παιδείας με το Π.Δ. 434/1991¹². Στη δεκαετία του 2000 το ΕΙΝ μετεξελίχθηκε σε μεγάλο Οργανισμό¹³ με προσλήψεις εξειδικευμένου προσωπικού¹⁴ και διευρυμένη αποστολή, η οποία όμως διατυπώθηκε με σαφήνεια σε ΦΕΚ μόλις το 2009¹⁵, δηλαδή 2 χρόνια πριν τη συγχώνευσή του στο ΙΝΕΔΙΒΙΜ.

Η σίτιση σε ιδιωτικά εστιατόρια συνέχισε να επιτρέπεται και μετά το 1984¹⁶ σε νέα Πανεπιστήμια που δεν είχαν καταφέρει ακόμη να δημιουργήσουν τις Φοιτητικές Λέσχες που προέβλεπε ο Ν.1268/82 και ο Ν.1404/83.

Τα κουπόνια καταργήθηκαν με την καθιέρωση της κάρτας σίτισης το 1987, με την ΥΑ Β3/4380/8.12.1987¹⁷ (ΦΕΚ 723/22.12.1987) απόφαση του Υφυπουργού Παιδείας.

Με το ΠΔ 143/90¹⁸ αναπροσαρμόστηκαν οι προϋποθέσεις για δωρεάν σίτιση των φοιτητών και οριστικοποιήθηκε το διάστημα των 273 ημερών σίτισης (1.9-30.6 μαζί με Σαββατοκύριακα, εκτός διακοπών Χριστουγέννων και Πάσχα), το οποίο ισχύει μέχρι σήμερα.

---

¹¹ ΠΔ 501/1985: Ανακατανομή αρμοδιοτήτων των Υπουργείων Προεδρίας της Κυβέρνησης και Πολιτισμού. «Στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Πολιτισμού υπάγεται η εποπτεία και ο έλεγχος του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας».

¹² ΠΔ 434/91 (ΦΕΚ 119/ 24.10.1991): Μεταφορά αρμοδιοτήτων εποπτείας και ελέγχου του Ε.Ι.Ν. από το Υπουργείο Πολιτισμού στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

¹³ Ν.3260/2004, Άρθρο 13 παρ.3 Ανάθεση καθηκόντων Διευθύνοντος Συμβούλου του ΕΙΝ

¹⁴ Ν.3404/2005, Άρθρο 19 Ειδικοί σύμβουλοι και συνεργάτες του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας

¹⁵ Ν.3748/ ΦΕΚ 29^Α / 19.2.2009: Άρθρο 13 «2.Αποστολή του (ΕΙΝ) είναι η ίδρυση, διοίκηση και λειτουργία εστιών για την παροχή στέγασης, σίτισης και κάθε συναφούς υπηρεσίας και φροντίδας σε φοιτητές, σπουδαστές και μαθητές κάθε εκπαιδευτικής βαθμίδας, καθώς και κέντρων πολιτισμού και νεότητας. Για την εκπλήρωση της ως άνω αποστολής του, το ΕΙΝ: α) εποπτεύεται από τον Υπουργό ΕΠΘ και επιχορηγείται από τον Τακτικό Προϋπολογισμό του Υπουργείου και τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων, β) ενεργεί ως ενδιαμέσος φορέας διαχείρισης ή τελικός δικαιούχος προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων, εν όλω ή εν μέρει, από την ΕΕ ή άλλους διεθνείς οργανισμούς, καθώς και συγχρηματοδοτούμενων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και γ) πραγματοποιεί κάθε σχετική δραστηριότητα που του αναθέτει ο ΥΠΕΠΘ».

¹⁶ ΥΑ Φ.142.1/Β3/5054/2.8.1984 Σίτιση φοιτητών ΑΕΙ: (5) «Μέχρι την ολοκλήρωση της οργάνωσης και λειτουργίας των εστιατορίων των φοιτητικών λεσχών που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 49 του Ν.1404/83, και όπου αυτές δεν λειτούργησαν, οι φοιτητές θα εξακολουθήσουν να σιτίζονται σε ιδιωτικά εστιατόρια με τα διανεμόμενα δελτία σίτισης (κουπόνια)».

¹⁷ ΥΑ Β3/4380, ΦΕΚ 723/22.12.1987 Απόφαση του Υφυπουργού Παιδείας: «Από το Ακαδημαϊκό Έτος 1987-88 η σίτιση των φοιτητών ΑΕΙ θα γίνεται με επίδειξη της ταυτότητας (κάρτας) σίτισης...Μέχρι την ολοκλήρωση της οργάνωσης και λειτουργίας των εστιατορίων των φοιτητικών λεσχών, η σίτιση των φοιτητών κατά τα ανωτέρω μπορεί να παρέχεται σε άλλους κατάλληλους χώρους και μπορεί να ανατίθεται τόσο σε ιδιώτες όσο και σε φορείς του Δημοσίου Τομέα, με τους οποίους το αντίστοιχο ΑΕΙ συνάπτει σχετικές συμβάσεις με τις προβλεπόμενες νόμιμες διαδικασίες.

¹⁸ ΠΔ 143/90 Τροποποίηση των ΠΔ 387/83 και ΠΔ 484/85 Καθορισμός διαστήματος 1.9 – 30.6 για παροχή συσσιτίου, πλην διακοπών Χριστουγέννων και Πάσχα, και Αναπροσαρμογή των κριτηρίων για τη δωρεάν σίτιση των φοιτητών.

Όμως από τις αρχές της δεκαετίας του '90 η κατάσταση είχε αρχίσει να αντιστρέφεται προς την κατεύθυνση της ανάθεσης της σίτισης από τα ΑΕΙ σε ιδιώτες, όταν με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών¹⁹ η οποία κυρώθηκε με Νόμο, διευκολύνθηκε η διαδικασία σύναψης από ΝΠΔΔ συμβάσεων εκτέλεσης εργασιών, μέσω της επέκτασης της ισχύος του νομικού πλαισίου για τις προμήθειες του Δημόσιου Τομέα (Ν. 1797/88 όπως τροποποιήθηκε αργότερα με το ΠΔ 118/2007), αναλογικά και στις συμβάσεις εκτέλεσης εργασιών.

Με το Ν. 2817/2000²⁰ καθορίζεται η εγγραφή ειδικής πίστωσης για τη σίτιση των ΑΕΙ και ΤΕΙ απ' ευθείας στο Υπουργείο Παιδείας (ΚΑΕ 2425).

Με το Ν. 3443/2006²¹ τροποποιείται ο προηγούμενος Νόμος για τις περιπτώσεις ΑΕΙ όπου ήδη έχει αναλάβει τη σίτιση προσωπικό του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας (ΕΙΝ) το οποίο διαχειρίζεται τις Φοιτητικές Εστίες και Λέσχες.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρήθηκε η (εκούσια ή ακούσια) εγκατάλειψη της παροχής σίτισης στις Φοιτητικές Λέσχες από το Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας, το οποίο τελικά μετονομάστηκε σε ΙΔΡΥΜΑ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ (ΙΝΕΔΙΒΙΜ) μετα την συγχώνευση δια απορροφήσεως του ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ (ΙΔΕΚΕ) και του ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΝΕΟΛΑΙΑΣ σε ενιαίο φορέα, που εποπτεύεται από τον Υπουργό Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων²².

Το κατά τόπους προσωπικό των Φοιτητικών Εστίων και Λεσχών του ΕΙΝ μεταφέρθηκε στα οικεία ΑΕΙ το 2011 με την ΚΥΑ 127177/Η2²³. Ήδη από το 2013 η σίτιση παρέχεται πλέον από ιδιώτες σε όλα τα ΑΕΙ και ΤΕΙ της Χώρας.

---

¹⁹ Κύρωση με το άρθρο 10 του Ν. 1881/90, της ΥΑ 20437 4Β/519/0026 (ΦΕΚ 388Β, 1989): Ρύθμιση διαδικασιών Συμβάσεων ανάθεσης εκτέλεσης εργασιών από το Δημόσιο και τα ΝΠΔΔ.

²⁰ Ν. 2817/2000, Άρθρο 14 (6α) «Για την κάλυψη της δαπάνης σίτισης προπτυχιακών φοιτητών και σπουδαστών από το επόμενο Ακαδημαϊκό Έτος εγγράφεται κάθε χρόνο στον Προϋπολογισμό του ΥΠΕΠΘ ειδική πίστωση, από την οποία με απόφαση του Υπουργού επιχορηγούνται τα ΑΕΙ και ΤΕΙ, οι φοιτητικές ή σπουδαστικές λέσχες τους...» (6β) «Κριτήρια κατανομής της πίστωσης είναι ο αριθμός των προπτυχιακών φοιτητών ή σπουδαστών, η έδρα του Ιδρύματος..., η λειτουργία ή μη Λέσχης στο Ίδρυμα, και οι ειδικές συνθήκες που επικρατούν στο κάθε Ίδρυμα, Σχολή ή Τμήμα».

²¹ Ν. 3443/2006, Άρθρο 11: Σίτιση και στέγαση φοιτητών μέσω του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας. Τροποποίηση του Άρθρου 14 (6α) του Ν.2817/2000 ως εξής: 6. α) Για την κάλυψη της δαπάνης σίτισης προπτυχιακών φοιτητών και σπουδαστών εγγράφεται κάθε χρόνο στον προϋπολογισμό του ΥΠΕΠΘ ειδική πίστωση, από την οποία, με απόφαση του Υπουργού επιχορηγούνται το Ε.Ι.Ν., τα Πανεπιστήμια, τα Τ.Ε.Ι., οι φοιτητικές λέσχες τους, ... Η πίστωση διατίθεται στο μεν Ε.Ι.Ν. για τη σίτιση των φοιτητών που διαμένουν ως οικοτρόφοι σε φοιτητικές εστίες Πανεπιστημίων ή Τ.Ε.Ι., οι οποίες βρίσκονται κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού στη χρήση του Ε.Ι.Ν. ή λειτουργούν με δική του ευθύνη και δικό του προσωπικό, στους δε άλλους φορείς για τη σίτιση των λοιπών φοιτητών και σπουδαστών. Μετά από αίτηση του Ε.Ι.Ν. ή των άλλων φορέων και σύμφωνη γνώμη των άλλων φορέων ή του Ε.Ι.Ν. αντίστοιχα η πίστωση μπορεί να διατίθεται στο μεν Ε.Ι.Ν. και για τη σίτιση των λοιπών φοιτητών και σπουδαστών, στους δε άλλους φορείς και για τη σίτιση των στεγαζόμενων ως οικοτρόφων φοιτητών και σπουδαστών.

²² ΚΥΑ Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Παιδείας 127175/Η3 (ΦΕΚ Β2508/4-11-2011). Συγχώνευση διά απορροφήσεως των Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου «ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΝΕΟΤΗΤΑΣ» (Ε.Ι.Ν.), «ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ» (Ι.Δ.ΕΚ.Ε) και «ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΝΕΟΛΑΙΑΣ» (Ι.Ν), εποπτείας του Υπουργείου Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

²³ ΚΥΑ 127177/Η2 (ΦΕΚ 2508 Β/ 4.11.2011): Μεταφορά αρμοδιοτήτων, εξοπλισμού και προσωπικού Φοιτητικών και Σπουδαστικών Εστίων αρμοδιότητας του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας στα ΑΕΙ.

Όσον αφορά στο ημερήσιο σιτηρέσιο, (Σχήμα 15), αυτό αυξανόταν αρκετά συχνά στη δεκαετία του '90, όπου υπήρχε και σημαντικός πληθωρισμός, και υποτιμήσεις της δραχμής:

Με την ΥΑ Φ.51/Β3/735/24.2.93 (ΥΠΕΠΘ)²⁴ αυξήθηκε από 300 σε 350 δραχμές.

Με την ΥΑ Φ.51/Β3/1526/4.4.94²⁵ αυξήθηκε από 350 σε 400 δραχμές.

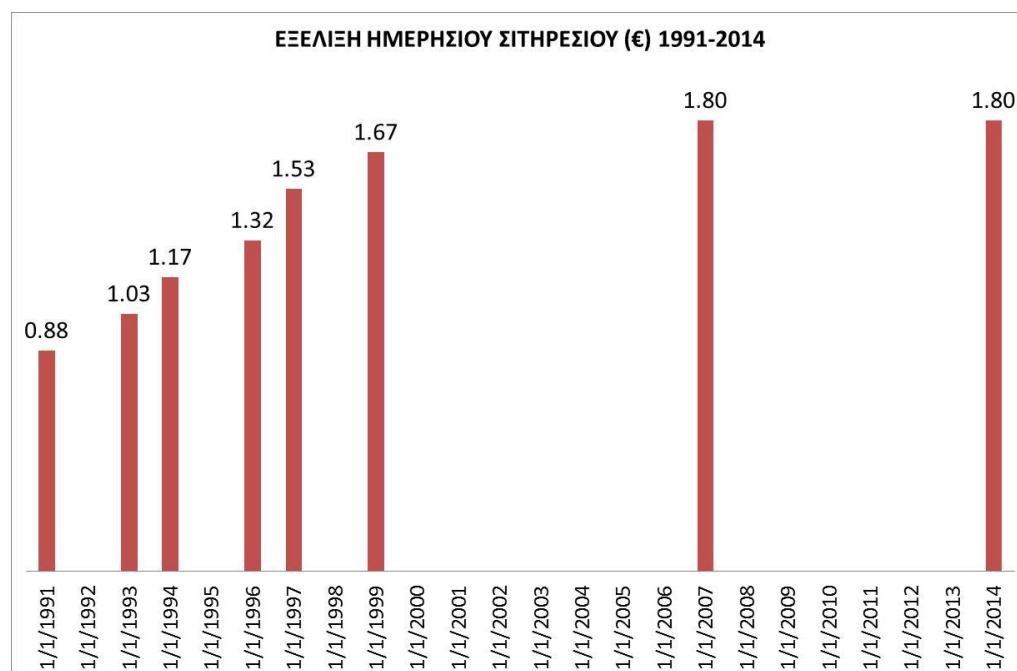
Με την ΚΥΑ Β3/1161/10.4.96²⁶ αυξήθηκε από 400 σε 450 δραχμές.

Με την ΚΥΑ Β3/3694/ 6.10.97²⁷ αυξήθηκε από 450 σε 520 δραχμές.

Με την ΚΥΑ Φ5/Β3/6785 / 11.11.99²⁸ αυξήθηκε από 520 σε 570 δραχμές.

Τέλος, με την ΚΥΑ Φ5/47452/Β3²⁹ (ΦΕΚ 836, 30.05.2007) έγινε η τελευταία αναπροσαρμογή του ημερήσιου σιτηρεσίου από 1.64 σε 1.8 € (πλέον ΦΠΑ).

Στο ΔΠΘ (Νομό Έβρου) και τα Πανεπιστήμια Αιγαίου και Ιόνιο ισχύει από παλιά αυξημένο σιτηρέσιο, το οποίο το 2007 έφτασε τα 2.25€ (πλέον ΦΠΑ).

Σχήμα 15 Εξέλιξη της τιμής του ημερήσιου σιτηρέσιου, όπως αυτό καθορίζεται με τις οικείες Υπουργικές Αποφάσεις (1991-2014, αναγωγή σε ΕΥΡΩ βάσει ισοτιμίας).

Με την ΥΑ Φ5/68535/Β3 (ΦΕΚ 1965 Β, 18.06.2012)³⁰ έγινε επανακαθορισμός όρων, προϋποθέσεων και διαδικασίας για παροχή δωρεάν σίτισης στους φοιτητές των ΑΕΙ.

²⁴ ΥΑ Φ.51/Β3/735/ΦΕΚ 162Β 17.3.93. Αύξηση ημερήσιου σιτηρεσίου από 300 σε 350 δρχ.

²⁵ ΥΑ Φ.51/Β3/1526 (ΦΕΚ 265Β, 13.4.1994): Αύξηση ημερήσιου σιτηρεσίου από 350 σε 400 δρχ

²⁶ ΚΥΑ Υπουργών Οικονομικών- ΥΠΕΠΘ Β3/1161/(ΦΕΚ 254Β,18.4.1996): Αύξηση σιτηρεσίου από 400 σε 450 δρχ

²⁷ ΚΥΑ Υπ. Οικονομικών - ΥΠΕΠΘ Β3/3694 ΦΕΚ 914Β/15.10.97:Αύξηση σιτηρεσίου από 450 σε 520 δρχ

²⁸ ΚΥΑ Υπ. Οικονομικών-ΥΠΕΠΘ Β3/6785 ΦΕΚ2086Β/30.11.99:Αύξηση σιτηρεσίου από 520 σε 570 δρχ

²⁹ ΚΥΑ Υπ. Οικονομικών και ΥΠΕΠΘ Φ5/47452/Β3 (ΦΕΚ 836 Β/ 30.05.2007): Αύξηση ημερήσιου σιτηρεσίου από 1.64 σε 1.80 €.

6. Σημαντικές επισημάνσεις

Οι οικονομίες κλίμακας που είχε ενδεχόμενα κατά νουν ο Νομοθέτης, δεν φαίνεται να επιτυγχάνονται με τον συγκεκριμένο τρόπο σύναψης των συμβάσεων σίτισης, ο οποίος έχει επικρατήσει στα περισσότερα ΑΕΙ και ΤΕΙ της Χώρας, παρόλο που δεν ορίζεται σαφώς από κάποιο νομοθέτημα.

Η κατάσταση αυτή παγιώνεται από το γεγονός ότι δεν γίνεται πλέον, λόγω εκτίναξης του προϋπολογισμού, καμμία αναθεώρηση του ημερήσιου σιτηρεσίου (η τελευταία έγινε το 2007), με συνέπεια το εμφανιζόμενο κόστος των 1.80 € πλέον ΦΠΑ να μην μπορεί να καλύψει το ημερήσιο κόστος των υλικών των ημερήσιων γευμάτων. Με τον τρόπο αυτόν όμως, οδηγούνται τα Πανεπιστήμια να συνάπτουν το συγκεκριμένο είδος συμβάσεων, στις οποίες ο εργολάβος σίτισης πληρώνεται με βάση πλασματικό αριθμό μερίδων φαγητού, ενώ η πραγματικότητα είναι τελείως διαφορετική όπως προέκυψε από τις ηλεκτρονικές καταγραφές.

Ενδεικτικά αναφέρεται ως παράδειγμα εναλλακτικής πολιτικής επιδότησης της σίτισης με βάση τις πραγματικές μερίδες φαγητού, ότι τα κουπόνια σίτισης τα οποία διανέμει το Πανεπιστήμιο Κύπρου έχουν ονομαστική αξία 7 €, και επιτρέπουν στον φοιτητή να πάρει ένα αξιοπρεπέστατο γεύμα τις καθημερινές, στα εστιατόρια του Πανεπιστημίου, όπου η ποιότητα του φαγητού είναι τόσο υψηλή και οι τιμές αρκετά χαμηλές ώστε τα χρησιμοποιούν τακτικά και τα μέλη ΔΕΠ και το προσωπικό, όπως και οι επισκέπτες.

Σε αντιδιαστολή, στο εστιατόριο του Βόλου, ο αριθμός των μη δικαιούμενων φοιτητών και υπαλλήλων που κάνουν χρήση της υπηρεσίας με πληρωμή στην πολύ χαμηλή τιμή των 2.60 €, είναι ελάχιστος, και η συνολική κατανάλωση γευμάτων από αυτούς δεν υπερβαίνει το 2.5% του συνόλου (Σχήμα 3). Επομένως το γεύμα που προσφέρεται στην τιμή αυτή δεν φαίνεται να είναι ελκυστικό ως σχέση κόστους – οφέλους, σε σχέση με αυτά που προσφέρονται στην ελεύθερη αγορά.

Όπως προαναφέρθηκε, κάθε κάρτα σίτισης κοστίζει στο Πανεπιστήμιό μας περίπου 600 €. Επομένως, εάν υπήρχε το εναλλακτικό σύστημα των κουπονιών σίτισης, αυτή θα μπορούσε να αντιστοιχιστεί σε 100 κουπόνια των 6 € (πραγματικής αξίας αγοράς και όχι πλασματικής αξίας).

Όπως προέκυψε από την ανάλυση των καταγραφών, μόλις 70 από τους 2100 φοιτητές του Βόλου κατανάλωσαν πάνω από 100 γεύματα στην περίοδο των 126 ημερών σίτισης (Σχήμα 5), και επομένως κατ' αναλογία μπορεί να εκτιμηθεί ότι δεν θα είναι περισσότεροι από 180 οι φοιτητές που κατανάλωσαν πάνω από 100 γεύματα όλη τη διάρκεια των 273 ημερών σίτισης.

Οι υπόλοιποι 1900 περίπου, θα καλύπτονταν άνετα από 100 κουπόνια των 6 € ο καθένας, και μάλιστα η ποιότητα του φαγητού θα ήταν πολύ καλύτερα διαπραγματεύσιμη στα συγκεκριμένα, ρεαλιστικά επίπεδα κόστους της μερίδας.

Συμπωματικά δε, 180 περίπου είναι και οι φοιτητές που επισκεφτηκαν το εστιατόριο μία και μόνη φορά, (Σχήμα 9). Επομένως εάν τα κουπόνια που τους αναλογούσαν (και αποδεικνύεται εδώ ότι δεν τα χρειαζόταν πραγματικά),

---

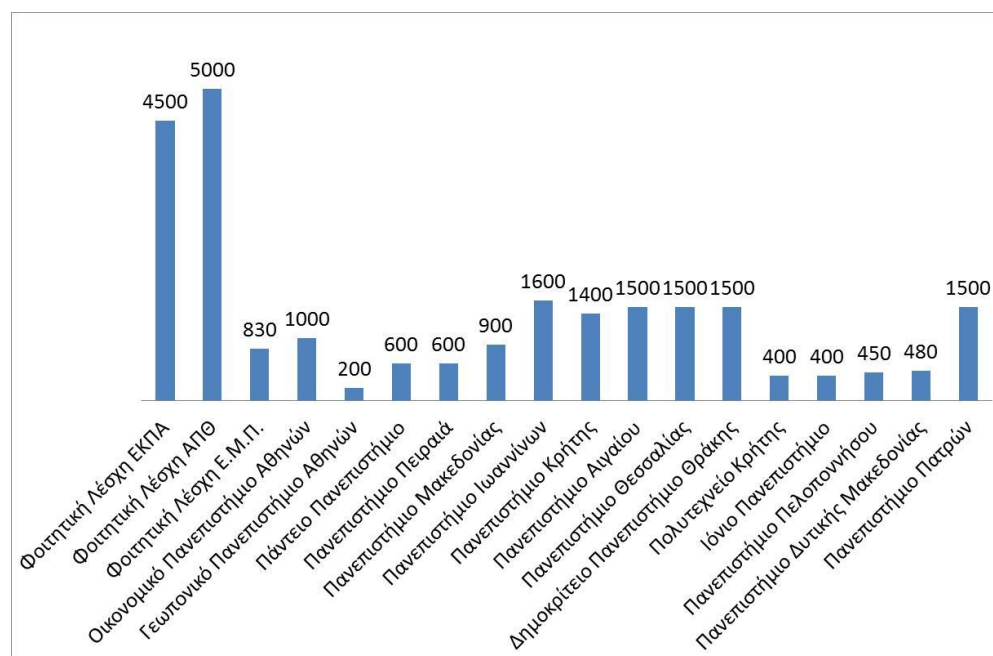
³⁰ ΥΑ Φ5/68535/Β3 (ΦΕΚ 1965 Β, 18.06.2012) Καθορισμός όρων, προϋποθέσεων και διαδικασίας για την παροχή δωρεάν σίτισης στους φοιτητές των ΑΕΙ

μεταφέρονταν στους παραπάνω 170 που τα είχαν πραγματικά ανάγκη, διπλασιάζοντας τα κουπόνια των τελευταίων από 100 σε 200, τότε γίνεται αντιληπτό ότι υπάρχει πολύ καλύτερη λύση στο πρόβλημα από τη σημερινή, εάν επανέλθουμε στο σύστημα των κουπονιών.

Στην περίπτωση μάλιστα των κουπονιών, έχουμε το επιπλέον πλεονέκτημα ότι μπορεί να κλιμακωθεί ο αριθμός των διανεμόμενων κουπονιών αντιστρόφως ανάλογα με το οικογενειακό εισόδημα του φοιτητή, άρα το σύστημα γίνεται δικαιότερο από το ισχύον (σήμερα τίθεται ένα αυθαίρετο, και μάλιστα αρκετά υψηλό κατώφλι οικογενειακού εισοδήματος, της τάξης των 45.000 €, και όσοι βρίσκονται κάτω απ' αυτό εξομοιώνονται πλήρως όσον αφορά τη επιδότηση της σίτισης).

Ο επικρατήσας τρόπος σύναψης των συμβάσεων αποδέχεται την αποζημίωση του εργολάβου σίτισης με βάση το μέγιστο αριθμό γευμάτων που αντιστοιχούν στις διανεμόμενες κάρτες σίτισης, ενώ η πραγματικότητα, όπως αποδεικνύεται και από την παρούσα μελέτη, απέχει πολύ από αυτό το σενάριο. Βέβαια υπάρχει η δυνατότητα να προσφέρει ο μειοδότης έναν αριθμό δωρεάν καρτών σίτισης, ως μέσον βελτίωσης της προσφοράς του, όμως αυτό δεν αλλάζει ουσιαστικά το παραπάνω σενάριο αποζημίωσης με βάση το ημερήσιο σιτηρέσιο επί τον αριθμό των χορηγούμενων καρτών σίτισης.

Το γεγονός όμως είναι ότι τα οικονομικά μεγέθη είναι πολύ μεγάλα, (Σχήμα 16), όπως και το ύψος των εγγυητικών επιστολών συμμετοχής, με συνέπεια να έχουμε ελάχιστες έως καθόλου ανταγωνιστικές προσφορές στους διαγωνισμούς αυτούς στις μεγάλες πόλεις, και να έχει δημιουργηθεί δεσπόζουσα θέση στην Αγορά για συγκεκριμένους πάροχους.

Σχήμα 16 Επιχορήγηση Πανεπιστημίων και Φοιτητικών Λεσχών (σε χιλιάδες ΕΥΡΩ) για κάλυψη δαπανών σίτισης φοιτητών (ΥΑ Φ.1Β/23738/ΙΒ, 6.3.2012³¹)

³¹ ΥΑ Φ.1Β/23738, ΦΕΚ 616Β/ 6.3.2012 Επιχορήγηση Πανεπιστημίων και Φοιτητικών Λεσχών

Το ισχύον, στρεβλό μοντέλο σύμβασης, επειδή αποζημιώνει τον εργολάβο με βάση πλασματικά γεύματα, τείνει να τον αποτρέπει από το να βελτιώνει την ποιότητα του φαγητού, αφού όσο αυξάνει η ποιότητα τόσο οι κάτοχοι κάρτας σίτισης (αλλά ακόμη και οι υπόλοιποι φοιτητές που έχουν δικαίωμα να σιτίζονται με 2.60 € τη μερίδα), θα είχαν κίνητρο να καταναλώνουν περισσότερα γεύματα, με συνέπεια να μειώνεται το κέρδος του επιχειρηματία, ή και να μπορεί να οδηγηθεί αυτός σε οικονομική ζημία.

Εξ άλλου, οποιαδήποτε μεμονωμένη προσπάθεια βελτίωσης των όρων διακηρύξεων και των οικείων Συμβάσεων Σίτισης που γίνεται σποραδικά από κάποιο ΑΕΙ ή ΤΕΙ, συναντά σημαντικά εμπόδια λόγω της παγίωσης του υφιστάμενου καθεστώτος, και οι Πρυτανικές Αρχές έχουν πάντα να αντιμετωπίσουν τον κίνδυνο κήρυξης άγονου του διαγωνισμού και αδυναμίας σίτισης των φοιτητών.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων των καταγραφών που έγινε εδώ, δείχνει ότι το πραγματικό κόστος της μερίδας φαγητού με το ισχύον μοντέλο σύμβασης σίτισης, απέχει πολύ από το πλασματικό κόστος του ημερήσιου σιτηρεσίου που ορίζεται από τις οικείες Υπουργικές Αποφάσεις. Επομένως τα χρήματα που δαπανά το Κράτος δεν είναι λίγα και θα μπορούσαν να υποστηρίξουν υψηλή ποιότητα φαγητού, εάν η μορφή της σύμβασης ήταν τέτοια που να χρεώνει στον Προϋπολογισμό πραγματικά και όχι πλασματικά γεύματα, αλλά και οι όροι και προϋποθέσεις επιδοτούμενης σίτισης να είναι τέτοια που να επιδοτούνται αυτοί που έχουν πραγματικά ανάγκη.

Κρίνεται λοιπόν απαραίτητο να επανεξεταστεί το ζήτημα συλλογικά και από μηδενική βάση στη Σύνοδο των Πρυτάνεων, με συνδρομή από αξιόλογους νομικούς συμβούλους και στόχο την ανάπτυξη τουλάχιστον δύο εναλλακτικών Πρότυπων Σύμβασης (Model Contracts), - εκ των οποίων η μία να βασίζεται σε κουπόνια σίτισης, ώστε να αποδειχτεί στην πράξη αν μπορεί να γίνει καλύτερη αξιοποίηση των σημαντικών ποσών του Προϋπολογισμού της Σίτισης για την διασφάλιση καλής ποιότητας δωρεάν σίτισης, στους φοιτητές που την έχουν πραγματικά ανάγκη.

7. Συμπεράσματα

Από την ανάλυση των ηλεκτρονικών καταγραφών γευμάτων των φοιτητών στο εστιατόριο της Φοιτητικής Λέσχης Βόλου στο διάστημα 2.9.2013 - 20.1.2014 (126 ημέρες σίτισης συνολικά), προκύπτει ότι καταναλώθηκαν συνολικά από 2.100 φοιτητές κατόχους κάρτας σίτισης, περίπου 60.000 δωρεάν μερίδες μεσημεριανού ή βραδινού φαγητού, αντί μέγιστου αριθμού 500.000 μερίδων. Επίσης καταναλώθηκαν μόλις 500 μερίδες πρωινού αντί μέγιστου αριθμού 250.000 μερίδων.

Το μέσο κόστος μερίδας που πλήρωσε το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας στο διάστημα αυτό, εκτιμάται σε 9.20 €, δηλαδή ποσό οκταπλάσιο του πλασματικού (συμβατικού) κόστους της μερίδας φαγητού. Τα κυριότερα οικονομικά μεγέθη για το μελετηθέν διάστημα των 126 ημερών σίτισης, συνοψίζονται στον παρακάτω Πίνακα:

Μεγέθη σίτισης	Προβλεπόμενα	Πραγματικά
Σύνολο γευμάτων (μεσημεριανά + βραδινά)	500.000	60.000
Γεύματα ανά φοιτητή	252	28.5
Κόστος διατεθέντων γευμάτων (βάσει σιτ. 2.20 €)	66.000 €	550.000 €
Κόστος μερίδας	1.10 €	9.20 €
Ημερήσιο σιτηρέσιο	2.20 €	18.40 €

Επιπλέον προέκυψε ότι το 40% των φοιτητών – κατόχων κάρτας σίτισης στο Βόλο, χρησιμοποίησαν την κάρτα τους από 1 έως 10 φορές μόνον συνολικά στο διάστημα αυτό. Σημειωτέον ότι κάθε κάρτα σίτισης έχει κόστος για το Π.Θ. 600 € περίπου.

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης καταδεικνύουν ότι ο βαθμός αξιοποίησης από τους φοιτητές μας των καρτών σίτισης είναι χαμηλός, καθώς μόνον ένα ποσοστό της τάξης του 16% των κατόχων κάρτας την χρησιμοποίησε συνολικά πάνω από 50 φορές στο υπό μελέτη διάστημα. Το ποσοστό αυτό των φοιτητών διαφέρει μεταξύ των Ακαδημαϊκών Τμημάτων του Π.Θ. και κυμαίνεται από 11 έως 24%.

Με βάση τα συμπεράσματα από την ανάλυση που προηγήθηκε, προτείνεται συντονισμένη δράση στις ακόλουθες κατευθύνσεις, τόσο από πλευράς Παν/μίου Θεσσαλίας όσο και από πλευράς του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων:

1. Βελτίωση των όρων της σύμβασης σίτισης, με δυνατότητα ανάκλησης των καρτών σίτισης που δεν αξιοποιούνται επαρκώς από τους κατόχους τους (έχει ήδη προβλεφθεί στη διακήρυξη του τελευταίου Διαγωνισμού του ΠΘ).
2. Κλήση για συνεντεύξεις των φοιτητών που έχουν καταγραφεί ως τακτικοί χρήστες των υπηρεσιών της Λέσχης (τα ονόματα έχουν ήδη κοινοποιηθεί στους Προέδρους), ώστε να καταγράψουν προβλήματα και να προτείνουν βελτιώσεις.
3. Διανομή ερωτηματολογίων στους κατόχους καρτών σίτισης, για να διευκρινιστεί γιατί το 40% των φοιτητών δεν αξιοποιεί επαρκώς την κάρτα σίτισης.
4. Μελέτη εναλλακτικών τρόπων κατάρτισης της σύμβασης σίτισης, με επαναφορά του κουπονιού σίτισης, σε συνεννόηση με το Υπουργείο Παιδείας και τη Σύνοδο των Πρυτάνεων, ώστε να γίνεται διαπραγμάτευση με βάση το πραγματικό και όχι το πλασματικό κόστος σίτισης, πράγμα που θα επιτρέψει την σημαντική βελτίωση της ποιότητας του φαγητού.